

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár, St. Baron
C. P. P. (Brassai-utca) 10
Telefon:
Szerk. és kiadóhivatal
377, 228 és 1047
C. N. Sz. — 228
Egy szám ára pályaudvaron és vidéken is lej 3
Bukarestben

UJ KELET

POLITIKAI NAPILAP

Egy évfolyam
Romániában
Egész évre — 1050
Félévre — 550
Negyedévre — 290
Egy hónapra — 100
Az előfizetési ára „Föld”
című folyóirattal együtt
hav-ként 10 lejjele drágább
Csehszlovákiában
Egy hónapra — ck 40—
Évnyomdíj — ck 2—

1926 Szerda március 17

Cluj-Kolozsvár * IX. évfolyam * 59 szám

5686. Niszán 2

Mello Franco

A béke világában csak annyit tudunk Braziliáról, hogy óriási területen fekszik, kávé-ültetvényeit modern rabszolgák művelik, őserdőjében az Amazon folyó forrása van és ezekben az őserdőkben az ősi inkák kulturájának romjai rejtőzködnek. Az utóbbi években különböző tudósításokat olvastunk a fazendák szörnyűségeiről is, ahol fehér európai emberek háttér néger hajósok csatogtatják a karcsúkat. Nemrégiben forradalmi csapatok golyói szétverték São Paulo kies utcáin, fizetett forradalmárokat, akik egy ellenkormányzati elnök hatalmi vágya kedvéért és ígéretei ellenében a nép ellen fordultak.

Ezek azok a jogok, amelyeknek nevében Brazília némes és nemzeti hidalgója: Mello Franco, népszövetségi delegátus beavatkozást kért Európába mint itélőbíró, a prédikáció, erkölcsi oktatás valóban a Európára, hiszen a béke szándéka itt is csak amolyan kezes képmutatás. Amazt még nem értjük meg, miért éppen Mello Franco az, aki képviseli az európai delegátusokra, akiknek sokkal több befolyása volna saját hazájában mintsem a Népszövetség plénuma előtt esélyt kaphatna a népszövetségnek.

A Népszövetség hibrid és lehetetlen összeállítását nem beszédesebb bizonyítéka, mint Mello Franco átgátlása a fórumon, mint az ő beleavatkozása az európai ügyekbe, akiknek országa még az európai listán civilizációhoz sem jutott el és egész világ tüni ez a fazendákon és a rabszolgákra. Hogy avatkozhat bele olyan valaki a népek ügyébe, aki a népet tulajdonképpen igavonó tomegnek nézi, aki egy olyan kormányzat megbízottja, amelyik hatalmát fizetett forradalmi ügynökök beavatkozásának köszönheti. Erre felhatalmazást Mello Franco csak az a képzelődés adhatott, hogy aki valamilyen tényleges hatalom birtokában van, az már erkölcsi jelentőséggel is rendelkezik egyben és megmondhat képzeltével feltételezi, hogy megérti a szándékát meg nem értett, megköszönő és megköszönhetetlen pusztá igényjogait, amellyel tudja hidalni a térbeli, népi mentális távolságokat is.

Mello Franco nem hiába spanyol hidalgók költője, nem hiába egy vad és mérhetetlen ország gyermeke, igényeiben és képzelődésében, valamint hiúságának tulbugóságában megszerezte a realitások világától s olyan dolgokat írja magát, amikhez tulajdonképpen semmi köze. Igaz, hogy ebben nem ő a hibás első sorban, hanem azok a koiifusok, akik a Népszövetséget a mai standard formájában létrehozta s miközben az egész világot skarták a rabszolgák tulajdonképpen s egy fantomkormányzat beépítését s a fiktív kormányzatot, amellyel ma a világban kezdtek, fellázadtak eléghívójuk ellen.

Ha a genfi államférfiakban él még egy halvány szikra az életösztönnek, ha nem akarják, hogy a nagy mű, melyet építettek a legvégőbe repüljön, akkor olyan új platformról kell gondoskodniuk, amely egyszermindenképpen lezárja a nemzetközi illetéktelenek beavatkozását az európai ügyekbe, avagy európai beavatkozását amerikaiakba. Az a sietség és kellőleg át nem gondolt koncepció, amelyet nem a valódi béke szelleme, hanem a régi imperialista gondolat átfestése vezérelt csak, most termi meg keserű gyümölcsöt a Népszövetség urai számára, akik saját szemükkel láthatják végre, milyen nehéz a láncokról elszakadni gonosz szellemeket megfékezni. A népszövetségi beavatkozások komoly válságba kerültek s ha a művészek meg akarják menteni a művészetüket s a radikális trükkökhöz kell, hogy folyamodjanak. Ez a trükk nem lehet

más, mint a régi trükkök nyugalmahelyezése, szabítás az eddigi képmutatással, a burkolt hatalmi tendenciákkal s ezeknek helyébe a tényleges igazságosság, a józan ész, a megfontoltság érvényesülni hagyása.

Mello Franco haladéktalannul arra kell utasítani, hogy Braziliában az embermegváltó eszméket a fazendákon érvényesítsék, az állami jóvedelmeket lehetőleg nem hajózási ügynökök

jutalékaiból fedezzék s csak akkor, amikor ezen követelményeknek eleget tettek, akkor avatkozzanak Európa legbelsőbb ügyeibe. Mert az európaiak előbb, vagy utóbb mégis csak megértik egymást akár akarják, akár nem. Ez a megértés azonban Brazília számára már nehezebb feladat, sőt majdnem lehetetlen, miért is lehelyesebb, ha Mello Franco inkább hazájában kezdi el a világ megváltásának nagy művét.

Világpolitikai jelentőségű eseményeket jósolnak Románia és Franciaország között

(Bucuresti-Bukarest, március 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) Diplomáciai körök szerint Románia és Franciaország között a közeli napokban nagyjelentőségű politikai események fogynak lezajlani. Világviszonylatban is nagyjelentőségű megállapodások kerülnek a napokban végleges megkötés alá a két ország között. Arról, hogy ezek a megállapodások mire vonatkoznak, ezideig semmi hír sem szivárgott ki.

(London, március 16.) A „Daily Telegraph” diplomáciai munkatársa azt írja, hogy Európában hamarosan konferencia fog összejönni Franciaország, Olaszország, Jugoszlávia, Románia, Csehszlovákia és Ausztria részvételével. A konferencia célja összeegyeztetni Olaszország és Jugoszlávia, másrészt Franciaország és Csehszlovákia álláspontját. A kettő ugyanis egészen más utakon keresi az osztrák probléma megoldását. Olaszország életképtelennek tartja mai formájában Ausztriát, viszont Franciaország és Csehszlovákia a legélesebben száll szembe Ausztria politikai függetlenségének és egységének megbontásával.

A „Times” szerint a genfi ülészek után konferenciára hívják össze Olaszország vezetésével Franciaország, Csehszlovákia, Jugoszlávia, Románia és Ausztria képviselőit, amelyen megbeszéljük a tervezett közép- és dél-európai szerződést teljesen a locarnoi egyezmény mintájára. Lengyelországot is szeretné megnyerni, tévének Mussolini és ezért állott mellé olyan sietséggel, mikor Genfben gróf Szkrzinszky allandó képviselőt követelt Lengyelország számára a népszövetségi tanácsban.

A kormány nem hajlandó teljesíteni az ügyvédi kar kívánságait

Dobrescu Demeter, az országos ügyvédszövetség elnöke 24 órás ultimátumot adott az igazságügyminiszternek

(Bucuresti-Bukarest, március 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) Dobrescu Demeter, az országos ügyvédszövetség elnöke ma délelőtt kihallgatáson volt Chirculescu helyettes igazságügyminiszternél, akinek bemutatja az országos ügyvédkamara jelentéseit a szájuk proklamálásával kapcsolatban. Memorandumot adott át, amelyben az ország összes ügyvédei nevében követeli az illetéktörvény eltörlését, a gyorsított bírói eljárásról szóló törvény hatályon kívül helyezését és a portarel-rendszer el-

törlését. Amennyiben mindezek a kívánságok holnapig nem nyernek teljesítést, az ország összes ügyvédkamarái sztrájkba lépnek.

Dobrescu előzővel is kijelentette, hogy milyen nagy veszélyt jelent az ország igazságszolgáltatására a sztrájk.

Chirculescu kijelentette, hogy most sem mondhat ujat ebben az ügyben. Ő helyettes igazságügyminiszter és limitált jogköre van.

Nagy botrány a Népszövetség bizalmas ülésén

Mello Franco braziliai delegátus összeszólalkozott Chamberlainnel és Vanderwelddel. Távirat a braziliai köztársasági Elnökhöz. Németország felvétele ma vagy holnap megtörténik

(Genf, március 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) Most már biztosan számítani lehet arra, hogy szerdán, vagy csütörtökön Németországot felveszik a népszövetségi tanácsba. Mello Franco, a braziliai delegátusának megkerésével ma a braziliai köztársasági elnökhöz táviratot intéztek, hogy másszorra meg álláspontját. Tudott dolog ugyanis, hogy a braziliai delegátus és az elnök csak arra zótt nagyon feszült a viszony és az elnök csak arra vár, mikor távolíthatja el a közpályáról Mello Franco. Vajon Mello Franco Braziliának a Népszövetségbe való felvételével szemébe pozícióját megerősíteni.

nács tekintélyén csorba ne essék.

Vanderweld ingerülten közbekiált:

— Hallatlan és türehetetlen, hogy Brazília meg akarja zavarni az európai államok békéjét.

Mire a braziliai delegátus így vágott vissza:

— Senkitől leckét nem fogadok el. A béke-akaratra vonatkozólag legkevésbé az európaiaktól, hiszen ezek legjobban bizonyították, mennyit ér nekik a béke fenntartása.

Néhány pernyi döbbenetes csend után, miközben a braziliai delegátust csendesítették, Briand azt kérte, hogy délután tanácskozzanak újra az ügyről.

— Mindent meggondoltam — mondotta erre Mello Franco — és hazulról megkaptam minden instrukciót.

Ekkor a spanyol delegátus is bejelentette, hogy abban az esetben, ha Mello Franco kieroszakolná az állandó tanácsot, Spanyolország szintén igényt támaszt. Erre azután a braziliai delegátus mellőzéseével, a népszövetségi tanács táviratot intézett a braziliai köztársasági elnökhöz és kérték, hogy álláspontját változtassa meg. A elnök válaszában a legnagyobb érdeklődéssel várják.

Tegnap egy bizalmas értekezleten Mello Franco körül nagy botrány tört ki. Chamberlain beszéde közben Mello Franco fel és alá járkált, majd közbeszólt, mire Chamberlain kijelentette:

— Még én beszélek.

Mello Franco erre így felelt:

— Brazília nem mondott le az állandó tanács tagságáról. Ha nem kapjuk meg, Németország ellen szavazunk.

Arra a figyelmeztetésre, hogy Brazília irásban megígérte szavazatát, Mello Franco így válaszolt:

— Csak úgy köteleztük magunkat, hogy a ta-

ZSIDÓ KÖZÉLET

Kulturstély Gyergyószentmiklóson

Adár 23-án rendezte meg a közelmúltban megalakult gheorgheni helyi csoport az Aviva és Barisszival együtt a szokott évi kulturstélyét, amely iránt ugy a gyergyói, mint a környékbeli zsidóság körében igen nagy volt az érdeklődés. Az estély fényes anyagi és erkölcsi eredménnyel zárult, műsora a következő volt: dr. Klein Vilmos határos prologja után Grünstein Sári Giszkalaynak „Mesias heroldja” című versét szavalta el sikerrel. Nagy tetszést váltott ki az élőkép és ballet, amelynek főbb szereplői: Váróczy Teréz, Kiu Laura, Halász Tubi, Blum Mágda és Alter Gizi voltak. Ezt követte Schreiber Alajos művészi hegedűjátéka, melyet zongorán Vogel Ida kísért. Felhő Ervin kupléi és táncszáma az estély slágerpontja volt. A műsor utolsó száma Stein Jakab és Löwy Sándor groteszk táncja volt, amely olyan óriási hatást váltott ki, hogy meg kellett többször ismételnit. Az estély sikerét emelte Sajovitz Béla marosvásárhelyi körzeti titkár konferenciája. A programot tánc követte.

A tenkei zsidó ifjuság

március 3-án műkedvelő előadással egybekötött purimi táncmulatságot rendezett. A műsor minden számát nagy tetszéssel fogadta a közönség és hosszas tapissal jutalmazta az előadókat. Szerepeltek: Stern Malvin, Engländer Rózsika, Weinberger Sándor, Held Emil, Weinberger Géza, Keller József, Keller Márton, Ritter Ernő és Grosz Ferenc. A tiszta jóvedelem a Keren Kajemeté. A jól sikeres rendezésért az érdem Weiss Izidor, Held Emil és Ritter Ernőöt illeti.

Széderestét rendez a Zs. N. Sz. temesvári helyi csoportja

Temesvár ez a sokak szerint olyannyira vallástalan zsidók fészke egy érdekes és régóta szükséges zsidó intézményt szándékozik életre hívni. Számosan vannak a városban fiatal emberek, akiknek vagy nincsenek hozzátartozók, vagy idegenek, másrészt sok olyan család van még ma is, amely, vagy nem tudja megrendezni a szédert, vagy bizonyos körülmények gátolják abban. Az E. Zs. N. Sz. helyi csoportjának vezetősége elhatározta, hogy Pészachor minden nagyobb városrészben nagy Széderestét rendeztet ezek számára. Ez ügyben megkeresést intéztek az illető hitközségek vezetőségéhez, hogy termeiket rendelkezésre bocsájtsák. A hitközségek remélhetőleg ezt a valóban nemes zsidó törekvést, mely a vallási és nemzeti tradíciók széles rétegekben való terjesztését célozza, támogatni fogja és segítségére lesz a Szövetségnek.

Akiba

18

Irtó Giszkalay János

Még későbbi időben keletkeztek az „Iratok” (כתובים), amelyek részint történelmi (Ruth, Eszter, Dániel, Ezra, Nechemja és Krónikák I-II.), részint költői, etikai és filozófiai művekből állanak. (Zsoltárok, Példabeszédek, Hiób, Énekek-Éneke, Siralmak és Kohélet). Szent könyveinknek ez a három nagy csoportja együttesen az, amit manapság a kultureremiség Biblia vagy Ótestamentum néven ismer. Héberül az egész könyvgyűjteményt, az egyes részek nevének abbreviatúrájával (תנ"ך) = (באי"ם כתובים) = תנ"ך = „Tanach”-nak nevezzük.

Amint már mondtuk, a Növii (Próféták) és a Kötüvim (Iratok) könyvei csak a későbbi, Mózes utáni évszázadokban keletkeztek, többnyire a Dávid dinasztíájának uralkodása idején, tehát a ker. id. sz. előtti 1000 ik esztendő és 400-ik esztendő között. De vannak közöttük olyanok is, amelyek még csak a babiloni fogság alatt és után íródtak, például Ezékiel próféta iratai, Ezra és Nechemja könyvei, a Zsoltárok jó része és még mások. Mindezek a könyvek és iratok idők folyamán a zsidó nép közkincsévé váltak, a zsidó néplélek felősmerte bennük az ósidők óta isteni kinyilatkoztatásnak tartott Mózesi Ötkönyv szellemét és szinte kiegészítőjévé és mint ilyeneket a köztudat lassan a Mózesi Ötkönyv mellé sorakoztatta őket. Természetes, hogy ez azért nem ment az Ötkönyv rovására. A Tóra, vagyis Mózesi Ötkönyve továbbra is az isteni tan kinyilatkoztatásának legfőbb írott dokumentuma maradt és a biblia többi könyvei csak mint ennek a

A marosvásárhelyi körzet alakuló konferenciája

Be kell vonni a munkába a Palesztina-munka kiváló hivatású is.

Ujabb helyi csoportokat alakít meg a körzet

(Targumures-Marosvásárhely, március 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) Vasárnap délután 5 órai kezdettel tartotta meg a Zsidó Nemzeti Szövetség marosvásárhelyi körzete első konferenciáját a zsidó iskola nagytermében. A konferenciát Wolsier Kálmán, a helyi csoport elnöke nyitotta meg, aki üdvözölte a megjelenteket. Utána a központ kiküldöttje, dr. Krémer Ármán tartotta meg előadását. Vázolta a Zsidó Nemzeti Szövetség sokirányú tevékenységét, amelyet a novemberben megtartott országos konferencia óta kifejtett. Rámutatott arra a sikeres tevékenységre, amelyet a közönségi választások alkalmával teljes politikai érzékkel végzett a Zsidó Nemzeti Szövetség elnöksége, azzal, hogy a demokratikus erők koncentrációjával ment a választásokba. Ahol a központ utasítását pontosan követették, ott bebizonyult, hogy a demokratikus erők győzelme nem volt semmilyen uton-módon megakadályozható. Ezután rátért a cionista világszervezet helyzetének megvilágítására.

Rámutatott annak a szükségességére, hogy ismételtén elérkezett az ideje annak, hogy a cionista eszmét kell a közönség körében újból megvilágítani és erre a célra a világszervezet utasítása szerint Ijjar hónapban minden helységben az eszmi propaganda érdekében felvilágosító előadásokat és gyűléseket kell tartani, mert csak az eszme erejével lehet újabb és frissebb erőket a mozgalomba bevonni. Ijjar hónapot fel kell használni arra, hogy a körzetben egyetlen helység se legyen, ahol a helyi csoportot, ha még hiányzik, meg ne alakítanak. Ezután Palesztina politikai és gazdasági helyzetét vázolta az előadó és annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy Palesztina felépítésének megerősítése is csak úgy fokozható, ha az Ijjar hónapi akció erélyes kihasználásával újabb tömegeket tudunk a Palesztina építés számára megnyerni.

A következő szónok dr. Engelberg Dezső volt, aki ugyancsak rámutatott arra, hogy az előző erejével kell fordulni a tömegekhez, ha azt akarjuk, hogy a cionizmus igazságairól meggyőzzük őket. Megállapítja, hogy az a folyamat, amely a konferencián mutatkozott, helyes irányban fejleszti a Zsidó Nemzeti Szövetséget és hogy a konferencia óta a Zsidó Nemzeti Szövetségben intenzív fejlődés indult meg. Kifejti továbbá, hogy a körzeti konferencia kiin-

dulási pontja kell legyen olyan köröknek a mozgalomba való bevonására, amelyek mindeideig távol tartották magukat, bár a novemberi konferencia hatása alatt az eszme iránt barátságos közeledést mutatnak. Felszólítja az ifjúságot, hogy ebbe a tevékenységbe kapcsolódják bele és ezzel a munkával is segítsék elő Palesztina felépítését.

A következő felszólaló dr. Krausz Mór, a helyi csoport ügyvezető elnöke volt, aki a Keren Hajjeszód tevékenységére mutatott rá és arra a világszervezeti eseményre, hogy az amerikai cionista csoport, amely két évvel ezelőtt a szervezettől kivált a Jewish Agency miatt, most az Amerikában időző Weizmannal megállapodott abban, hogy a Jewish Agencyt továbbra is a cionista szervezet egyedül kell, hogy képviselje.

Halmos László a Keren Kaje net vásárhelyi tevékenységéről tett jelentést és statisztikai adatokkal támasztotta alá előadásában a Keren Kaje fontosságát.

Fixel Vilmos (Szászrégen) a körzet megalakításával kapcsolatban felhívja a figyelmet arra, hogy mennyire szükséges volna Marosvásárhelyen egy Ceiré Mizrahi alakulat és rámutat arra, hogy a Mizrahi-szervezet nem akarta elgáncsolni dr. Stephen Wiesse amerikai Keren Hajjeszód tevékenységét.

Ezután a konferencia kandidáló bizottságot küldött ki és az ülést 10 percre felfüggesztették. Az ülés megnyitása után a kandidáló bizottság jelentését a körzeti konferencia egyhangulag elfogadta. Az új körzeti vezetőség nevében Stern Antal elnök köszöntö meg az előlegezett bizalmat és egyszerű, meleg szavakkal tett ígéretet arra, hogy minden erejével azon lesz, hogy a körzet minél áldásosabb tevékenységet fejtsen ki és minél intenzívebben vehessen részt Erec Jiszráél felépítésében. A gyűlés emelkedett hangulatban a Halkivál a késő esti órákban ért véget.

Elegancia mindenképpen felett!
ÁRON DAVID
 modern uriszabósága
 Cluj, Calea Regele Ferdinand 32.

biblia három iratgyűjteménye. De még Akiba idejében is volt két bibliai könyv, amelyek értékelésének tekintetében nem állapodott meg végleges ítélet és éppen Akiba volt az, akinek szava, egyéni sulya és végtelentül jellemző állásfoglalása megpecsételte ennek a két könyvnek sorsát. A kohélet és az Énekek-Éneke volt ez a két bibliai könyv. Később már látni fogjuk, hogy milyen irányban hatott Akiba állásfoglalása, a két könyv kánonizálására.

Mindaz, amiről eddig beszéltünk, az alsó-foku iskola, a „תורה” tananyaga volt. A zsidó gyermek és serdülő ifju iskolai nevelése a biblia tanulásában merült ki és ebben is a fősúlyt a Tórának, Mózesi Ötkönyvnek ismeretere helyezték. De ez a tananyag csak látszólag mozog olyan szűk keretek között, mint amennyire az első benyomásra hajlandók volnánk hinni. Említettük már, hogy a bibliai könyvek között különböző tartalmú művek foglalnak helyet. A zsidó nemzet történelme, a kezdetek kezdetétől a második honalapításig. (Ezra-Nechemja), tehát az akkori viszonylatban szinte a „legújabb korig.” Aztán különböző költői művek, világnézeti, etikai iratok stb. és mindennek koronája, a Tóra, a zsidó törvény, — amit mai, iskolatantervi nyelven úgy fejeznénk ki, hogy: Történelem, filozófia, politika, poétika, jog stb. Ezen elég széleskörű tanterv egy alsófoku iskolának, — pedig „csak” a bibliáról van szó. Az, hogy mindezeket a „tantárgyakat” speciális zsidó etikai és nemzeti irányelvek, sőt célszavak telítik meg, — a lényegen éppen olyan kevésbé változtat, mint az, hogy a mai modern iskolákban, például a történelmet szintén speciális nemzeti célszavakkal tanítják.

Folytatása következik.

Egy kaland

A világszélhámos

Az Trebitsch-Lincolnrablógyártyágyal ember díséről kirejtet

Trebitsch-Lincolnrablógyártyágyal ember díséről kirejtet

Fia gyilkosságát Trebitsch-Lincolnrablógyártyágyal ember díséről kirejtet

azon sürgönyileg lassák el az ítélet hogy élve láthassa gőnyzöt, hogy szer aláírott kegyelmi k

A kormány m szonnyeg órát tartó bítech Lincolnrablógyártyágyal ember díséről kirejtet

Ki volt Trebitsch-Lincolnrablógyártyágyal ember díséről kirejtet

1879-ben születő volt és nem val, aki szeretett nem bírta sehogya badult föl, kiment a montreali Mac G

Anglikán lelkész és N. York egyik kitűnő szónokot, ak anyai részről Lincolnrablógyártyágyal ember díséről kirejtet

Lincoln nevet. 190 Appeldore választot

A kitűnő szónok megkedveltette mag nem a canterbury ge

gette a politikai élet Angliába jött, már kezdődött szélhámos

cupa gyanus és s egy hogy menekült

ciába jött, ahol egy De itt is a szédelg és ezért tovább kel

A háború alatt természetének meg Cenzor volt az ang

román háborús ügy rendőri jelentés, am Lincoln 1914 ben

terfőztatva.

1916-ban ismét tudnak viselt dolga

lenléte nem kívánat melegen érdeklődött

Angliának. Itt három itélet megfosztot és 1919-ben hitolon

Németországba viszi akar halászni. A C

a mozgalom sajtófő érték Délnémetora

kezesetekhez crah rultve, megsezerete c

siet eladni a csehek koronát kapott Mo

gáltatott tervek jó is szüknie kellett é

Bécsből is kiutasíták őt és nem keve

let, egy osztrák és egyik más-más névr

Ujabb Amerikába eredménye volt, me

érkezése után haru került a hatóságok

ként, Indiába ker sajtóját bejárta a h

Vu Pei-Fu generális az európai tanácsad

egy kínai misszió él az országokba, abo

Itáliába és Svájcba. álli va az utlevele

állott azokkal a kin riban Lndendorff fo

an köröknek a
amelyek minde-
bár a novemberi
me íránt barát-
szólítja az ifju-
gbe kapcsolódik
egítsek elő Pa.

Krausz Mór, a
volt, aki a Ke-
mmatott rá és
re, hogy az ama-
két é vel ezeltt
n Agency miatt,
Feismannal meg-
isch Agencyt to-
et egyedül kell,

aje net vásárhelyi
s statisztikai ada-
aban a Keren Ka-

a körzet megala-
lja a figyelmet
es volna Maros-
hi lakulat és rá-
ni-szervezet nem
Wiese amerikai

idáló bizottságot
re felfüggesztet-
a kandidáló bi-
nferencia egyha-
vezetőség nevé-
ts meg az előre-
meleg szavakkal
en erejével azon
ásosabb terékeny-
szivebben vehes-
ésében. A gyűlés
nikvával a késő

ek felett!
VID
bósága
erdinand 32.

De még Akiba
könyv, amelyek
n állapotodt meg
n volt az, akinek
nül jellemző állá-
a két könyvek
ek-Eneke volt ez
már látni fogják.
Akiba állásfoglalá-
ra.
ltünk, az első-
anyaga volt. A
iskolai nevelés
és ebben is a
nyvének ismeret-
nyag csak látszó-
k között, mint
hajlandók vol-
hogy a biblia
almu művek fog-
történelme, a
k honalapításig-
kori viszonylat-
Aztán külön-
ti, etikai iratok
a Tóra, a zsidó
antervi nyelven
énelem, filozófia,
n elég széleskörű
— pedig „csak”
mindezeket a
etikai és nem-
elitik meg, — a
ráltoztat, mint az,
n, például a tör-
zeti céltatokkal

Egy kalandor a XX. században

A világszélhámos Trebitsch Lincoln karrierje
Az Uj Kelet részletesen beszámolt Trebitsch-Lincoln, a fiatal argol tüzer rablójalkossági esetéről, a törvényszéki tárgyalásról és a halálra ítélt fiatal ember anyjának kétségbeesett erőlködéséről, amit fia megmentése érdekében kifejtett.

Trebitsch-Lincoln, a katora esete nem önmaga miatt dagadt világszenzációvá, hanem mert fia volt Trebitsch-Lincoln Ignácok, a világhírű kalandor, akinek fogbarátja a század még nem adott. Erdemes vele bővebben és kimerítőbben foglalkozni: Fia gyilkosságáról és halálos ítéletéről az öreg Trebitsch-Lincoln Indiában, egy buddha kolostorban szerzett tudomást, ahová a kalandor „visszavert”. Innen sürgönyileg kérte az angol kormányt, halasszák el az ítélet végrehajtását, amíg hazérkezik, hogy élve láthassa fiát. Közben feleségének is sürögőszögött, hogy szeresse meg a huszezer ember által keltett kegyelmi kérvényt.

A kormány megadta az engedélyt, hogy huszonnégy órát tartózkodhasson angol földön. Trebitsch-Lincoln hazajött, de már későn. A hóhér akkor már elvégezte kötelességét.

Ki volt Trebitsch-Lincoln és milyen pályán járt kalandori karrierje?

1879-ben született Pakson. Apja szegény tanító volt és nem tudta mit kezdjen a jóságos fiával, aki szeretett volna tanulni, de a kizárólag nem bírta a börtön. Péktanonnak ment és alig szakadt ki, kiment Amerikába. Itt módjában volt a montreali Mac Gill egyetemen tanulnia. 1900-ban Angliában lelkészé avatták és ugyanabban az évben New York egyik egyházközsége megválasztotta a hitvitázó szónokot, aki el tudta hitetni magáról, hogy apja részről Lincolntól, az Egyesült Államok első heről származik és fölvette a kettős Trebitsch-Lincoln nevet. 1903-ban már Angliában van. Itt árpellőre választotta meg lelkipástorául.

A hitvitázó szónok és jóltulja publicista gyorsan megkedvelte magát nemcsak hívei körében, hanem a canterbury püspök előtt is, aki újat egyengette a politikai élet felé. Hét évvel azután, hogy Angliába jött, már tagja lett az alsóházak és itt kezdődött szelvényes pályafutása. Összeköttetéseit napra gyarapította és sötét úzárkérésre használta fel, hogy megkülönböztetett Angolországtól. Galiciába jött, ahol egy petróleum társaság élére jutott. De itt is a szelvényes k egész sorozatát követte el és ezért törésh kellett állania innen is.

A háború alatt minden valószínűség szerint — természetek megfelelően — kétfelé kénkedett. Cserélt az angol vezérkarral és a magyar és román hadi ügyekről referált. Van egy angol médiát jelentés, amely arról szól, hogy Trebitsch-Lincoln 1915-ben le volt holmi családi ügyben tartóztatva.

1916-ban jött Amerikában van. Itt azonban már trükkös viselkedéséről és értésére adták, hogy jelenléte nem kívánatos. Az angol rendőrség ugyanis meglehetősen értékelte fránta, letartóztaták és kiadták Angliának. Itt háromévi börtönt kellett elszerveztie. Az ítélet megfosztotta őt angol állampolgárságától és 1919-ben deportálták Hollandiába. Jó sivatja Németországba vizi őt, ahol a forradalmi zavarban hamar halászni. A Capucci vezetőihez szegődött és a mozgalom sajtófőnöke lett. Amikor a puccsot leverték Dél-németországba került és itt a kempé-kezesetekhez csatlakozott, akinek bizalmába ke-nyelre, megszerzte összes terket. Ezt az anyagot eladta a cseheknek, amiért állítólag százezer koronát kapott. Mindeni sem kell, hogy a kiszól-gáltatott tervek jórésze hamis volt. A németektől is szaknie kellett és 1921-ben már Bécsben van. Bécsből is kiutasították. Ez alkalommal megmoz-ogt őt és nem kevesebb, mint hat magyar utleve-let egy osztrák és egy németet találtak nála, mind-egyik más-más névre volt kiállítva.

Újból Amerikába ment, de itt már kevesebb tekintélye volt, mert egy hamis utlevél miatt meg-érkezése után harmadik hónapban összeütközésbe került a hatóságokkal. Amerikától nem tudom mi-került, Indiába került és egy szép napon a világ sajtóját bejárta a hír, hogy a mandzsuriai diktátor Vu Pei-Fu generális mellett mandarini méltóságban az európai tanácsadó szerepét játsza. 1923-ban egy kínai misszió élén Európába jön de csak azokba az országokba, ahonnan még nem utasították ki, Indiába és Svájcba. Ezuttal Tolnai névre volt ki-állítva az utlevél és Zürichben összeköttetésben állott azokkal a kínai tábornokokkal, akiket akkoriban Ludendorff fogadott. A nagystílusú kalandor-

nak sikerült simán visszajutni Kinába. Ez a siker arra bátorította Trebitsch-Lincolnt, hogy 1924-tavas- szán ismét Svájcba érkezett és itt a kínai kormány nevében tárgyal. Minthogy a hatóságok különböző utlevelet találtak nála, kellemtlenkedtek neki, két

napig le is tartóztatták, de azután kiengedték az- zal, hogy haladéktalanul hagyja el Svájc területét. Ismét visszautazott Kinába, de innen 1925-ben egy Buddha kolostorba vonult, ahol hírül vette gyermeke tragédiáját.

Parlamentí bizottság nyomoz a „Fekete Reichswehr” orgyilkosságai után

Az első tanukihallgatások adatai a terrorszervezetekről

(Berlin, március 16. Az Uj Kelet tudósi tőjától.) A német bizodalmi törvényhozás tud- vólévolg bizottságot küldött ki a „Fekete Reichswehr” nevű ellenforradalmi fegyveres ala- kulat üzemelésének kinyomozására. A bizottság most kezdte meg működését azzal, hogy kiszál- lott a börtönbe és a Schultz főhadnagy és Klapprot őrmester vizsgálati foglyokat kihall- gatta. Schultz főhadnagy kijelentette, hogy 1924. augusztus elején a földmunkások köz- ponti egyesületében kapott alkalmazást. Itt azzal bízták meg, hogy a földmunkásokat sző- vetségekbe tömörítse és különböző szükségleti cikkekkel a közvetítő kereskedelem kikapcsolá- sával szerezzon be jóval olcsóbban a napi árnaknál.

— Amikor a Ruhr-harc — mondotta — tetőpontra állott, Jahnke képviselő azzal jött hozzám, hogy szolgáltatassak ki különböző szük-

ségleti cikkeket azoknak a tiszteknek és legé- nyeknek, akiknek veszélyesebb harcászati fel- adatot kell elvégezniök. Nem kérdeztem, mik ezek az akciók, csak támogattam Jahnke ka- tonáit. Legteljesebb bizalmam volt a képviselő- höz, hiszen akkor birodalmi biztos volt a Ruhr akciónak. E szolgálataimat jól meg is fi- zették és ilyen módon jutottam be a terror- szervezetekbe.

A kihallgatás további során azonban ta- gadtá, mintha résztvett volna a gyilkosságok- ban. Nem ismeri Kube, Wulle és Acheman völksich-képviselőket, akikkel összeköttetésé hozták.

Klapprot azt vallotta, hogy ismerte Meyer és Bechnentz német nemzeti képviselőket, azon- ban a völksich-ekhez semmi köze nem volt. Amikor a bizottság a gyilkosságok iránt érdek- lődött nála, mindenféle választ megtagadott.

Egy erdélyi Zichy grófot is ki fognak hallgatni a frankügyben

Diplomáciai lépés a román hatóságoknál. Szendreit szabadlábra helyezték. A magyar nemzetgyűlés ma folytatja a frankügy tárgyalását. Egy titokzatos bajor után kutatnak Sajószentpéteren

(Miskolc, március 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Egy titokzatos bajor ember ügyében nyomoz, hir szerint, a rendőrség. Megállapítása szerint Sajószentpéter községben egy Hans Müller nevű bajor tartozkodik, aki már a frankbotrány kipattanása előtt is élénk összeköttetés- ben állott azokkal a tényezőkkel, akik a frankhamisításban szerepet játszottak. Állítólag ennek a Hans Müllernek szerepe van a hamis bankók megszerzésében. A detektívek állandán figyelik.

Újra megindul a frankvita

A Bethlen miniszterelnök elutazásával félbe- szakított nemzetgyűlési frankvita ma megindul. Bethlen miniszterelnök genfi elfoglaltsága miatt még nem lesz jelen a vita újakezdésénél. Első szónokok a vitában Sigray legitimista és Györki szocialista képviselők lesznek.

Feljelentés Windischgrätz ellen Nizzában

A nyomozás érdekében a budapesti rendő- ség megkereste a francia rendőrséget és tájé- kozást kért arra nézve, hogy ki volt az, aki 1924-ben Windischgrätz herceg ellen Nizzában pénzhamisítás miatt tett följelentést és mi lett ennek a följelentésnek sorsa. A budapesti fő- kapitányságon az a vélemény, hogy a párisi rendőrfőnökség válasza sok tekintetben új fényt vethet a frankhamisítási affér előzményeire.

Ma dönt a vádtanács

A budapesti törvényszék egyébként ma folytatta tárgyalását a frankhamisítási ügyben. Nádossy, Baros és Gerő megint nem jelentek meg a tárgyaláson. Zadravetz azonban ezuttal jelen volt és végighallgatta védőjének, Ulain- nak egyórás beszédét. Sutrache főügyész a tár- gyalás folyamán másfélórás beszédben ismer- tette a tényállást és kérte a vádtanácsot, hogy vártamennyi terhelhet helyezze vád alá. A tár- gyaláson zárzó jogán Zadravetz is felszólt, aki a kiszívárgott hírek szerint beszédével megrikatta az összes vádlottakat. A vádtanács döntését, mely a mai napra volt kitűzve, elha- lasztotta szerdára, mert a vádlottak védői reflektálni akarnak Sutrache főügyész beszédére.

Szabadlábra helyezték Szendreit

A nyomozó hatóságok holnap délelőttre újra megidéztek Sigray grófot és ha ezuttal se va- lana, mentelmi jogának felfüggesztését kéri a parlamenttől. Az ügyszség átirata Pallavicini mentelmi ügyének felfüggesztése ügyében már megérkezett a magyar nemzetgyűléshez, ahol Sczitovszky elnök késedelem nélkül áttette azt a mentelmi bizottsághoz. Zichy Vladimir gróf, akinek kihallgatását a rendőrség ebben az ügy- ben szintén tervebevette, feleségének romániai birtokán tartózkodik. Kihallgatását így való-

szintűleg diplomáciai uton fogják kérni a ro- mán hatóságoktól.

A frank-kliséket beszolgáltató Szendreit, akinek másodrendű szerepe az ügyben most már nyilvánvalóvá vált, az ügyszség saját ha- táskörében szabadlábra helyezte.

Mészáros letagadja az Egyetem

A sokat szereplő Mészáros Gyuláról ma a budapesti Tudományegyetem bölcsészettkari dé- kánátusa jelenti ki, hogy soha sem volt egye- temi tanár.

„Mészáros Gyula, akit a szokol- és frank- hamisítási ügygel kapcsolatban úgy a bel-, mint a külföldi sajtó — mondja az egyetemi déká- nátus nyilatkozata — egyetemi tanárként szo- kott emlegetni, soha semmiféle magyar egye- temmel kapcsolatban nem volt. Magyarorszá- gon magántanári képesítést sem kapott. Mint a néprajzi muzeum öre került 1916-ban a kon- stantinápolnyi egyetemre, az összeomláskor haza- jött és nemrégén saját összeköttetései révén az angorai néprajzi muzeum szervezésére kapott a török kormánytól megbízást. A magyar egye- temekkel azonban sem tanári, sem rektor minő- ségben soha semmiféle kapcsolatban nem állott.”

Nemzetközi blokk a pénz- hamisítások ellen

A félhivatalos „Prager Presse” beszélgetést közöl Pospisillel, a cseh jegybank új kormány- zójával, aki többek között a frankhamisítási ügyről is nyilatkozott. A világ azt várta, — mondotta — hogy a Népszövetség pénzügyi bizottságának tárgyalásai során a magyar ügyek kapcsán szobakerül a frankhamisítási ügy is. Ez azonban nem történt meg, mert a Népsző- vetség albizottsága azon az állásponton volt, hogy nem tartozik hatáskörébe politikai kér- dések tárgyalása és azonfelül a frankhamisítás ügye a bíróság előtt van, amely még nem zárta le az ügy aktáit. A cseh jegybank kor- mányzója kívánatosnak tartja, hogy minden ország valutája érdekében nemzetközi intézke- désekkel biztosítsák a pénzhamisítás megaka- dályozását és fentartja magának azt a jogot, hogy adandó alkalommal konkrét javaslatot tegyen.

A nő szerepe Palesztina felépítésében

Winkler Janka előadása a Zs. N. Sz. kolozsvári helyi csoportjának nyolcadik vitéstélyén

(Cluj-Kolozsvár, március 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Zsidó Nemzeti Szövetség kolozsvári csoportja nyolcadik vitéstélyén, szombat este tartotta meg előadását Winkler Janka tanárnő „A nő szerepe Palesztina felépítésében” címmel. Az illusztris előadót a közönség igen meleg fogadtatásban részesítette s minden tekintetben jelét adta, hogy Winkler Janka nagy pedagógiai és szellemi munkássága kellő méltánylásra talált a zsidó tömegekben.

Az előadást dr. Fischer József elnök — a helyi csoport vezetőségének távollétében — nyitotta meg. Bevezető szavaiban méltatta Winkler Janka pedagógiai érdemeit, melyeket az utóbbi időben e lelkes nő tollának és előadóképességének finomságával és meggyőző erejével egészített ki.

Winkler Janka azzal kezdte előadását, hogy a nőknek mindig az alkotó munka centrumában kell állnia. A népek élete a legkülönbözőbb variációban mutatja be az asszony áldásos és sokszor átkos szereplését. Minden korra rányomta bélyegét az asszonyok jótékony, vagy romboló szelleme. Nem kell feltétlenül lélek-búvárnak lennie azoknak, akik az asszonyok belső és külső életéből következtetnek egy nép fejlődési fokára s megmaradási lehetőségére.

Nem helyeslem — mondta az előadó — az asszonyok passzivitását, de nem lelkesedem azokért, akik minden női feladat és kötelesség feladásával a férfiak politikai munkáját irigylték meg. Sok sikertelen kísérletezés annak az eredménye, hogy az emberek jórésze a mások babérajaira áhítozik. Minket zsidó nőket nemcsak az érdekel, amit az asszonyok általában tesznek a világon, hanem az is, hogy hasznos munkát tudjunk kifejteni itt, a galutban és Erec Jisráélben.

Kinn, Palesztinában sokan jöttek már rá arra, hogy ez a munka nem meddő. A palesztinai munka gigantikus arányainak elvégzése a zsidó asszonyoktól függ. Ennek előfeltétele a galutban élő nők tevékenysége. Széles tere van a nők palesztinai munkájának: a gyermek élete, gondozása, nevelése és munkára tanítása.

Nálunk a zsidó családi életben nagy mulasztások történtek: nyugati embereknek mondtuk magunkat, de bennünket a Kelet kényelemszeretete és beletörődése nyomott el.

Majd a palesztinai Hadassza közegészségügyi teljesítményeiről beszél az előadó, amelyben főleg nők szereztek érdemeket. Ezenfelül is hatalmas munkaköre van a zsidó asszonynak: egyik a zsidó kultúra ismertetése, másik a segítő munka. E téren a német és angol zsidó asszonyok végeztek nagy teljesítményt. Itt már divatba jött a Biblia is. Itt már szegységünkben meg nem ismerni Juda Halévy-t, Ibu Gabirol-t és a zsidó filozófia legértékesebb alkotásait. Rájöttek már, hogy korlátolttság elzárkózni a zsidó szellem újraéledő, tavaszi fuvallata elől.

Az ifjuság nevelésének vezetése is elsősorban női feladat. Az ifjuság pályaválasztása és ennek okszerű irányítása a zsidó népi élet szempontjából, összhangban az egyéni képességekkel, igen fontos a zsidó jövőt illetően. Önként felvetődik a kérdés, hogy milyen foglalkozási kör az, melyet a Palesztinába készülők, vagy kitűdülő lánycsapat legsikeresebben művelhet? Mint önálló házvezetőnő, háztartási iskola vezetője, csecsemő- és gyermekotthonok vezetője, ápolónő és földmunkás a mezőgazdaság minden ágában, vehet részt legtöbb sikerrel a nemzeti termelésben. Mindezen foglalkozások részben Erec Jisráélben is elsajátíthatók a már meglévő mintaszerű iskolákban, kolóniákon, kvucákon. Ezek az intézmények alapos, gondos tervszerűséggel épültek fel, tanterveik vetekednek a világ legmodernebb és legelőkelőbb iskoláival.

Ezután az előadó részletesen ismertette a különböző palesztinai lányintézményeket, így a haifai háztartási iskolát, a nahalali leányfarmot, a tel-avivi bevándorló otthont. Ilyen és hasonló intézmények létesülnek egyre-másra Palesztinában, miért is a galuth asszonyainak erkölcsi kötelességük minden eszközt megtalálni, hogy a már meglévő intézmények tovább fejlődjenek.

Erec Jisráélben férfi és nő egymás mellett dolgozik a szó valódi értelmében. Ezen nők magas értékét és munkájuk fontosságát bizonyítja az a sokoldalú támogatás, amelyben a Palesztinába szándékozó chalucák részestülnek széles e világon. E öadónő részletesen ismerteti azokat a karitatív intézményeket, melyek a nők vittek virágzásra Palesztinában. Szól a sokféle asszonytípusról, amelyik Palesztinában él és milyen nagy szükség van ott asszonyi segítségre. Az asszonytípusok közül kétségtelenül legjobban a chaluca érdekel bennünket.

A chalucákról annyiféle a vélemény, ahányféle elem adja le ezt a véleményt. Nem lehet tagadni, hogy az új munka és környezet hatálos támogatója ama tradíciók ledöntésének, melyek a chalucáknak nem voltak egyebek lélek-nélküli, üres formáknál. De ezek a chalucák a céltudatos komoly munkáért minden nélkülözésre képesek. Ok tulvaának a mi kicsinyes, sokszor üres formáságainkon és szép életük, munkájuk magasan felette áll a mi elképzeléseinknek. Ezekkel a chalucákkal szemben ott él a chaluka-asszony, ez a szerencsétlen pária-típus, akinek még férjét is el kell tartania, aki csak talmud-tanulmányainak él. Majd a jemenita-asszonyok borzalmas helyzetét ismerteti, Azsia és Afrika zsidóinak Palesztinába vándorolt zsidó rétegeit, akik 3-400 évvel visszamaradva tengetik életüket a Szentföldön. Ezek asszonyait 10-14 éves korukban pénzért vásárolják, életük és helyzetük borzalmasságát még elképzelni is alig bírjuk. Bármily körben is él, vagy helyezkedik is el azonban a zsidó asszony, számtalan közfeladat vár rá, dacára annak, hogy saját magával is elég baja akad.

Palesztinában nehezebb az élet, mint bárhol másutt, mert mindent előlről kell kezdeni. A nagy feladatok csak közösen tudjuk elvégezni s ha mulasztást követünk el, bűnös hanyagságunk lesz a bénító akadály, mely a honalapítás munkáját hátráltatni fogja.

A lelkes tapsokkal fogadott előadás után dr. Fischer József elnök szót hozta az előadáshoz. Személyes élmények tudományosan rendszeresített leírása volt Winkler Janka előadása, melyet ki kell nyomtatni, hogy széles rétegek okuljanak belőle.

Weinberger Nándor szerint az előadából hiányzott a nő legfontosabb szerepének kiemelése: a nő nemzeti érzésre való nevelőerejének kihangsúlyozása. A nő jótékonykodási szerepe nem primár feladata a nőnek, csak másodrendű.

Dr. Pollák Sándor szerelné, ha Winkler Janka az itteni zsidóság Anita Müllerje lenne, aki kollektív munkára neveli női társadalmunkat s kitermelné a zsidó nő hősi típusát.

Dr. Weisz Fülöp az Erdélyből Palesztinába kivándorolt nők és gyermekek helyzetét esetseli. Ezzel az előadás véget ért.

A berlini színházak

Rossz a konjunktúra. A Reinhardt színházak. Revü és stargendszer. A Volksbühne — Az Uj Kelet állandó berlini munkatársától —

Berlin, március 16. A berlini színházi szezon ilyenkor már véget ért. A berlini közönség nagy része márciusban már véget vet a szorgalmas színházjárásnak és inkább a tavaszi szórakozásokra adja magát. Kezdődik a sport-szezon, ilyenkor már az estéket sem szívesen szánja a berlini a színházra. Szóval elérkezett már az ideje annak, hogy az ember beszámolót tarthasson a színház idei évéről, már jelentősebb események aligha lesznek az idén.

A rossz gazdasági konjunkturának természetes következménye a rossz színházi konjunktúra és éppugy, mint Európa többi világvárosában, Berlinben is panaszkodnak a direktorok. A színház rossz üzlet, a közönség még anyagi erői arányában sem érdekli, a komoly előadások anyagilag nem sikerülnek az érdeklődés hiánya miatt, az operett-színpadok bevételeit felemészti a stargázsik és a pompás kiállítás. A berlini közönséget ugyanis elkenyvezette a revü. Az operettől is elvárják a revüszertűsöget, a pazar világitást, a nagy tömeg-jeleneteket, a giribetűket, nagyszabású díszletet. A követelmények és az igények nőttek tehát a közönség részéről, viszont az áldozatkészség kicsi. A rádió is erős konkurrencia, aki spórolni akar, az elsősorban a színházon spórol.

A direktorok mindent elkövettek e szezonban is a helyzet megjavítására, de bizony nem túlnagy eredménnyel. A helyárakat kétezer is leszállították ebben az időnyben, de a színházak (kivéve egy párat) tovább is csak potyajegyekkel voltak megölthetők.

A kassza szempontjából legjobb műfaj a revü. Ez kell ma a berlini közönségnek. És ma már Berlinnek öt színpada is van, amely teljesen ennek a műfajnak szentelte magát. Lehetetlen azt teljesen elképzelni, hogy az olvasónak, hogy az ilyen revüszínházak milyen áldozatokat hoznak a siker érdekében. A műfaj egészen szabad, a revünek csak keretei vannak, amelybe mindent el lehet helyezni.

A „Grosses Schauspielhaus” (régiben Reinhardt színpada görög drámák előadására) ötezer embert befogadó nézőterét még ma a „Für Dich” című revü százötvenedik előadása után is minden este megtölti a közönség, még pedig a fizető közönség. Mert ők nem kímélnék semmi áldozatot. Operaénekesek énekelnek betéteket a legkiválóbbak közül súlyos szízmárkásokért, az opera prinaballerinája táncol, a legkiválóbb kínai artistatrúpp szerződik le ide, a fiatal Breitbart mutatja izmait: szóval minden lehető mutatóvány részére akad itt bemutatásra alkalom.

Az „Admirals Palast” a műsor tekintetében a „komolyabb” irányt szolgálja, amennyiben komolyságról a berlini revüknél még beszélni lehet. Itt nem lépnek fel artisták, sem bűvészek, sem zenébölcök. Minden este egy igen komoly arcu és kinezésű ur konferál komolyságához nagyon kevésbé illő formában a napi eseményekről, Slezák énekel egy idő óta, elsőrendű balett-trúpp (külön ki van írva: nem girilök!) produkálja magát és igen jó orchester játszik.

A „Komische Oper” forszra megint más. Hatalmas reklámok hirdetik, hogy a vezetőségnek sikerült Németország ötven legszebb színésznőjének közreműködését megnyerni a „Welle 505” című revü részére. Itt tehát a női szépség a reklám, az 50 levetkőzött nő azonban ugylátszik még nem elég vonzó, mert James Klein, az igazgató, pár hét előtt csődöt kért maga ellen. Különösen általános kialakult vélemény az, hogy a revü a meztelenséget annyira mindennapivá tette már, hogy egy felöltözött és nyakig felgombolt ruhában táncoló nő csoport jobban érdekelné a közönséget, mint a meztelen, vagy félmeztelen girilök. A következő szezonban alighanem akad is már direktor, aki az eszmét megvalósítja.

A komoly színpadok között a vezetőhelyen természetesen ma is Reinhardt három drámai színháza áll. A „Deutsches Theater”, „Kammerspiele” és „Konädie” ensembles a legkiválóbb német színészeket foglalja magában és a szerződésben nem levő nagyságok is megtiszteltetteknek veszik, ha Reinhardt egy-egy vendég szereplésére kitélezi őket.

És a közönség ismeri Reinhardt kvalitásait, színészei képességeit és financiálisan mégis nehézségekkel kell e színpadoknak is küzdeni.

A „Deutsches Theater” normális mértékűnek, a máciik kelet-kamaraszínház. Pspielhaus hatalmas sága kompenzáció ma azonban ezeken. És ez bizonyos.

Reinhardtnek csupa olyan név, és akiknek a nevéhez pénz jár. Elisabeth Bergne részesejét is közzé. És a hatalmas ság fizeti meg. mes beléptidijei részére teljesen a legolcsóbb jegy márkába (500 le) egy erkélyt építetni, de látásról.

A kiállításról értekezést lehet utóbbi időkből csak korunkból való. És csak így.

A Reinhardt utóbbi hónapok Reichardt a „Kada” adta. Frízi Mas Pallenber vették ről vannak információs képességek ehhez a vállalkozás.

A másik, Reinhardt a Meinhart Reichardt. De ez csak csínálnak. Két francia bohóza művészi nívóját árán ugyan, de.

A konzervatív az állami színház és így ezek a viszonyokhoz a német klasszikus irányban dolgozó Shakespeare-t a ház egész szezon Gynt-je volt. zél Werner Köttelekbe.

Az operett lehet érezni, a darabok térdőzianak sikereiben a többi operetté, tömegtánc, kellékei.

A magáris szemben egy műt a „Volkskonzertentee.

A „VolksEgyesület, melBerlinben. A dult ki. Cél vproletároztály csekély havi hhez jutottak, meg. Az egyes majd mivel a felmutató szin bizonyult, más melyek egy-e tartottak.

És a naplan hirrel lépészínházat vásá házban a meg

A „Volks hivatást tölt olcsó márkás háromezer em színházhoz.

Keres

Lloyd Expr.

Telefon 419

Zongoraszökek kaphatók!

Erdély legrégibb és legmegbízhatóbb zongora raktára

Cluj, Str. Saguna 14.

TRISKA I.

Szállít zongorát, pianót gyári árban, a legelőnyösebb fizetési feltételek mellett. Több ezer elismerő irat megtekinthető. Vidékre szállítási költségeit a cég viseli.

Tánc- és művészlemez, beszélőgpek raktáron.

A „Deutscher Theater“ ugyanis az egyedüli normális mértékkel rendelkező színháza Reinhardt-nak, a másik kettő 350—400 nézőre berendezett kamaraszínház. Pár évvel ezelőtt a Grosses Schauspielhaus hatalmas jövedelmei és nagy látogatottsága kompenzálták a másik két színház kiadásait, ma azonban ezeknek is saját bevételükből kell élniük. És ez bizony igen nehéz.

Reinhardtnek ugyanis kizárólag starjai vannak, csupa olyan név, akikért kapkodnak az igazgatók és akiknek a neve telt házat jelent. Ezeket pedig nehéz pénzzel kell megfizetni. Pallenberg, Moissi, Eisabeth Bergner a fellépői díjakon kívül haszonrészedést is követelnek.

És a hatalmas gázsikat természetesen a közönség fizeti meg. A két kamaraszínháznak oly hatalmas beléptéridőjei vannak, hogy azok a középosztály részére teljesen elvannak zárva. A „Komödieba“ a legolcsóbb jegy, ahonnan látni is lehet 10 arany-márkba (500 leibe) kerül. (A külsőin kedvéért egy erkélyt építettek, ahol 4 márkáért lehet ugyan ülni, de látásról szó sem lehet.)

A kiállításról, rendezésről természetesen külön értékelést lehetne írni, hiszen Reinhardt, dacára az utóbbi időkben ellene dolgozó támadásoknak, mégis csak korunk legkiválóbb színpadi rendezői közül való. És csak igen kevesen mérhetők vele össze.

A Reinhardt-színpadok helyzete azonban az utóbbi hónapokban annyira megnehezült, hogy Reinhardt a „Komödiét“ a jövő szezonnra már át is adta. Fritzi Massary, a német Fedák Sári és Max Pallenber vették át a színházat, de akik közelebbről vannak informálva a két kiváló színész finansziális képességéről, azok nem sok várakozást fűznek ehhez a vállalkozáshoz.

A másik, komoly színpadokat egyesítő koncern a Meinhardt Roberts csoport. Itt is nagyok a nehézségek. De ezek a színházak igen ügyes politikát csinálnak. Két színházban állandóan jövedelmező francia bohózatokat adnak, hogy a harmadiknak művészi színvonalát megőrizhessék. És nagy nehézségek árán ugyan, de létezni tudnak.

A konzervatív németek részére még ma is vonzó az állami színházak plakátjain díszelő kitért szárnyu sas és így ezeknek a színházaknak anyagi helyzete a viszonyokhoz képest kielégítő. A kitért cél itt a német klasszikus dráma művelése és ebben az irányban dolgoznak. A német klasszikusokon kívül Shakespeareat adják és az egyik berlini állami színház egész szezonnra terjedő darabja Iben „Peer Gynt“-je volt. A legnagyobb német színészek közül Werner Krauss tartozik az állami színházak köztélékébe.

Az operettszínpadokon igen érdekes jelenséget lehet észlelni, az irracionalizmus és zeneileg értékesebb darabok térdhódítását. Lshár Paganinijének, a Terézianek sikere bizonyítja ezt a tendenciát. Különben a többi operettszínházakban a revüszert kiállítás, tömegtánc, nagy kórus, fényhatások a siker kellekői.

A magárszínházak finansiális nehézségeivel szemben egy nagyon figyelemreméltó új jelenséget mutat a „Volksbühne“ gazdaságilag kielégítő színpadja.

A „Volksbühne“ az infláció évei alatt alakult. Egyesület, melynek mintegy 6—7000 tagja van Berlinben. A kezdeményezés proletárkörökből indult ki. Cél volt a színházi kultúrát anyagilag a proletárország részére közelebb hozni. A tagok csakély havi hozzájárulás mellett olcsó áru jegyekhez jutottak, egységáron, a helyet sorshuzás szabta meg. Az egyesület rövid idő alatt színházat épített, majd mivel a művészileg is kitűnő teljesítményeket felmutató színház az érdeklődés-szében kicsinek bizonyult, más színházakkal kötött szerződéseket, melyek egy-egy előadást a tagok részére külön tartották.

És a napokban a „Volksbühne“ azzal a váratlan hírrel lépett a közönség elé, hogy egy második színházat vásárolt magának. És ma már az új színházban a megnyitó előadást is megtartotta.

A „Volksbühne“ különben tényleg szociális hivatást tölt be. Az itteni viszonyokhoz képest igen olcsó márkás egységárával minden es-e körülbél háromezer ember részére nyitja meg az utat a színházhoz

Havas Imre

Oroszország a leszerelési konferencián a háborus üzemek elpusztítását fogja követelni

A csehszlovák hadügyminiszter fél a szomszédállamok fegyveres erejétől

(Prága, március 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) A csehszlovák fővárost egy rendkívül harcias nyilatkozat tartja izgalomban, amelyet Striberny nemzetvédelmi miniszter tett egy sajtófogadtatás alkalmából a lapok munkatársai előtt. Striberny miniszter szószerint a következőket mondotta:

— Mi békepolitikát folytatunk, köröskörülünk azonban a szomszédaink sokkal jobban fel vannak fegyverkezve, mint szeretnénk. A legutóbbi genfi tárgyalások lefolyása is mutatja, hogy elővigyázatlanság volna, ha mi egyedül, vagy éppen csak elsőnek is leszerelünk. A tizennyolchónapos szolgálati idő leszállítása a hadseregünk létszámát olyan alacsony mértékre csökkentené, amely tekintettel kedvezőtlen határainkra, veszélyes volna.

Az általános takarékosági rendszabályok ellenére szükséges, hogy a nemzetvédelmi minisztérium felszereléseinek, továbbá a hadsereg munió ellátásának fedezésére megfelelő összegek álljanak rendelkezésre. A katonák szavazati jogát esztelenségnek tartom. A katonák politikai működése meglazítja a fegyelmet és aláássa a tekintélyt, mert például megtörténhet az az eset, hogy választási gyűlések alkalmával, politikai nézeteltérések

miatt, egy őrmester rendreutasíthat egy magasabb rendű tisztet. A nemzetvédelmi minisztérium ennél fogva egy javaslatot dolgozott ki, amely a katonai személyektől úgy az aktív, mint a passzív választójogot megvonja. Egy másik javaslatunk az ifjuság katonai kiképzését készíti elő.

Nyilatkozata végén a miniszter megjegyezte, hogy Benes békeprogramja és az ő katonai programja között látszólag ellentét áll fenn. Striberny meg van győződve arról, hogy az ő javaslatai az állam szempontjából feltétlenül szükségesek és hasznosak.

Varsó, március 16. Moszkvából érkező jelentések szerint Rykow a szovjetkormány elnöke nagy beszédet tartott, amelynek során kijelentette, hogy abban az esetben, ha Proszország részt venne egy leszerelési konferencián, olyan radikális javaslatokat terjesztene elő, amelyek valóban alkalmasak lennének a háborúk megelőzésére. Oroszország követelné mindenekelőtt a háborus üzemek erős redukálását, vagy esetleg teljes elpusztítását.

Ugyanakkor Rykow bejelentette, hogy az orosz rubel bavyásárló ereje az országban erősen csökken és javaslatot tett a rubel stabilizálására.

Ujabb fejlemények várhatók a Focker-panama ügyében

Mardarescu miniszter kijelentése miatt eljárás indult meg Hentzescu tábornok ellen. A hadügyminisztérium becsület-bíróság elé viszi az Averescu-Vladescu affért

(Bucuresti-Bukarest március 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) Politikai körök szerint a kormány március 27-én lemond. Amennyiben eddig nem tudják megszavazni a választójogi törvényjavaslatot, úgy ezen a napon három teljes ülés lesz és ha kell, minden eszközzel keresztülviszik. A választójogi javaslat vitájához eddig egyébként Mirto, dr. Lupu, Madgearu, Dan Sever és Mihail Popovici vannak feliratkozva.

Jorga professzor — egy ma érkezett távirat szerint — csak 20-án érkezik az országba. A nemzetipárt az ő hazaérkezését nem dönt a parasztpárttal való fuzió, illetve kollaboráció ügyében. A nemzetipárt mára hirdetett végrehajtó-bizottsági ülését ennek ellenére feltétlenül megtartják.

Stere moszkvai nexusai

Mint rendesen, amikor a két legnagyobb ellenzéki párt fuziójáról biztató hírek vannak, a kormány ismét előtérbe tolja a személyi kérdéseket, amelyekkel négy év óta még mindig sikerült a fuziót utolsó pillanatban meghiúsítani. Tegnap a félhivatalos „Viitorul“ kezdett heves kampányt Stere professzor parasztpárti vezér ellen, aki ellen eddig az volt a vád, hogy a világháború alatt kémkedett a központi hatalmak javára. Most a „Viitorul“ azt írja, hogy Stere állandó összeköttetést tart fenn a moszkvai kormánnyal.

Stere professzor a „Viitorul“ tegnapi támadásaira az „Adeverul“ munkatársának ma a következőket jelentette ki:

— A vádakra vonatkozólag nem lehet semmilyen válaszom. Mindenki tudja, hogy nincsenek összeköttetésim sem indirekt, sem direkt uton a szovjetkormánnyal. A Vajda kormány idejében tényleg folytak tárgyalások a szovjetkormánnyal, azóta azonban én nem beszéltem az orosz kormány kiküldöttjeivel. A jelenlegi beszarabiai helyzetért tisztán a liberális kormányt terheli a felelősség.

Averescu pályafordulása

A néppárt nyílt színavallása a kormány mellett érhetően kinosan érintette úgy az ellenzéki köröket, mint Averescu híveinek ama részét, amely Bratianuskban nem látja az ország demokratikus fejlődésének garanciáját. Ezek közé tartozott Vladescu tábornok is, aki

— mint megírtuk — a bukaresti tanács megalakulásával kapcsolatban súlyos kifejezésekkel illette Averescut. A megsértett pártfőnök, miután Mardarescu hadügyminisztertől elégtételt nem kapott, feljelentést tett Vladescu ellen.

Averescu tábornok tegnapi feljelentése alapján a hadügyminisztérium megvizsgálta az Averescu—Vladescu tábornok-affért és elhatározta, hogy becsületügyi bíróságot állít össze annak eldöntésére, hogy a hadügyminisztérium illetékes-e ebben a kérdésben bírói fórum lenni.

A bíróság tagjait még nem állapították meg, jól informáltak szerint azonban Vasilescu lesz az elnöke. Ha a hadügyminisztérium, a bíróság határozata szerint nem illetékes ebben az ügyben, úgy Averescu tábornok bármilyen uton vehet magának elégtételt. Amennyiben azonban az illetékeség mellett döntenek, úgy Vladescu tábornok a hadügyminisztérium kebelében működő legfőbb fegyelmi bizottsága elé kerül.

Mardarescu fentartja álláspontját, hogy a minisztérium nem avatkozhatik be két tartalékos tisztnek az afféréjába.

A Focker-ügy

Érdekes fejleménye van Mardarescu hadügyminiszter tegnapi parlamenti kijelentésének, amelyben azt hangoztatta, hogy a hadbíróóság felmentő ítéletének ellenére is bűnösnek tartja a Focker-féle repülőgépvásárlási panamában szereplő tiszteket. A miniszter nyilatkozata alapján Hentzescu tábornok ellen fegyelmi eljárás indult meg és így ebben az ügyben is még érdekes fejlemények várhatók.

Agyvértódulás, szívszorongás, nehéz légzés, télelemérzet, idegesség, migrén, álmatlanság a természetes

„Ferencz József“ keserűviz használata által rövidesen megszüntethetők. Tudományos megállapítások megerősítik, hogy a **Ferencz József**-viz a makacs székszorulás mindenféle jelenségeinél a legjobb szolgálatot teszi. Kapható gyógyszerárakban drogériákban és fűszerüzletekben. 10

Kereskedők figyelmébe!

Festünk bármilyen gyorsan, műselyem és pamut fonalat szintartóan, bármilyen színre. **Végáru festés ad jusz tál va.**

„Kristály“ kelmelesítő, vegytisztító és gőzmosógár, **Cluj**, Telefon 500

A „Times“ folytatja leleplezést az olasz-jugoszláv egyezményről

A belgrádi hivatalos cáfolat. Nincsen már a temesvári konferencián közlő a kisanant külügyminiszterrel a megállapodás szövegét

(Belgrád, március 16. Az Uj Kelet tudósítójától) Jugoszláv politikai körökben kinos feltűnést keltett a londoni „Times“ tegnapi leleplezése az olasz-jugoszláv egyezmény tartalmáról. Mára már meg is jelent a belügyminisztérium hivatalos cáfoló kommunikéja, mely a következőket tartalmazza: „A londoni „Times“ Nincsiés külügyminiszter római látogatása alkalmából közölte, hogy Rómában olyan megegyezés jött létre, amely szerint az ország nem fog építeni új kikötőket az Adrián, nehogy Fiuménak konkurenciát csináljon. Fel vagyunk hatalmazva annak kategórikus kijelentésére, hogy ez a hír nem felel meg a valóságnak. Ebben a kérdésben semmiféle tárgyalás nem volt és nem is lehetett.“

A jugoszláv külügyminisztérium érélyes cáfolata ellenére a jugoszláv-olasz megegyezés tartalmáról a „Times“ még a következő részleteket közli:

1. A szerződés biztosítja Ausztria önállóságát, a Németországhoz való csatlakozás minden kísérletével szemben. 2. Jugoszlávia egyetlen kikötőt sem

fog építeni az adriai tengeren, amely versenyt jelentene Fiumével szemben. 3. Olaszország bizonyos határokon belül támogatni fogja Jugoszlávia követeléseit, hogy Szalonikiben teljes kereskedelmi könnyítéseket kapjon. Nincsiés külügyminiszter ezeket a feltételeket a temesvári konferencián a kisanant külügyminiszterrel is közölte.

A „Times“ szerint Franciaországnak bizonyos érdekei fűződnek ehhez az új kombinációhoz, az Ausztria csatlakozása elleni preventív intézkedések miatt. Az új szerződést ezért még nem írták alá és az aláírás csak akkor fog megtörténni, amikor tisztázták, milyen magatartást fog tanúsítani és milyen mértékben óhajt közreműközni Franciaország, Spanyolország szintén érdekelve van a Földközi-tenger békéje kérdésében.

Genfől jelentik: Nincsiés külügyminiszter Genfből nem fog Rómába utazni, hanem Milánóban találkozik Mussolini miniszterelnökkel, ahivel részletesen megbeszéli a két ország között felmerült kérdéseket.

A bukaresti egyetemen beszüntették az előadásokat

Március 12-ig husvétli vakációra engedték a diákokat. A sztrájkolókat törölvi fogják az anyakönyvekből. Kolozsváron újból megkezdődtek az előadások

(Bucuresti-Bukarest, március 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az egyetemi tanács tegnap esti ülésén elhatározta, hogy a mai naptól kezdve felfüggesztik az összes szakokon az előadásokat, beszüntetik a vizagákat, bezárják az összes diákothotokat, étkezdéket és beszüntetik az ösztöndíjak további folyósítását. Amennyiben két napon belül névszerinti szavazás útján az egyetem titkársága megállapítja, hogy a tanulmánygyök tulsulyban vannak, úgy az egyetem továbbra is nyitva marad. A mai naptól azonban kiadják a husvétli szünetet, amely március 12-ig tart. A névszerinti szavazás husvétli szünet után fog megtörténni. Akik nem szavaznak, illetve, akik a további sztrájk mellett határoznak, azokat törlik az egyetemi könyvekből és sem júniustan sem októberben nem tehetnek vizsgát.

Ma délelőtt Anghelescu miniszternél értekezlet volt, amelyen Pangrati rektor, Burcea, Popovici és Barleanu egyetemi tanárok is résztvettek és megbeszéltek a szükséges rendszabályokat. Megállapították, hogy december 10-ike óta a bukaresti egyetem állandó agitációk színhelye s ezért a hatóságokra fokozottabban hárul a feladat, hogy ennek a kérdésnek egyszer és mindenkorra véget vessenek.

Diftériaszérium helyett méreggel oltották be a badeni csecsemőotthon védenceit

Hat gyermek meghalt. Ki felelős a végzetes tévedésért?

(Bécs, március 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) A badeni csecsemőotthonban hat gyermek a diftéria elleni oltás következményeibe belehalt. Minthogy a szérumot a híres bécsi szero-terápiai intézet küldte, nem tudták elképzelni, mi okozhatta a gyermekek katasztrófáját. Dr. Resch minisztert tegnap ez ügyben meginterpellálták az osztrák nemzeti tanácsban. A miniszter kijelentette, hogy a titokzatos ügyben a vizsgálat semmi pozitívumot nem eredményezett. Annál nagyobb szenzációt keltett Grassberger professzor, a híres közegészségügyi szakember leleplezése.

Az egyetemi tanár egy orvosgyűlés színe előtt kijelentette, hogy minden valószínűség szerint hamis az a föltevés, mintha a szérumban ismeretlen oknál fogva kémiai bomlás állott volna elő. Minden bizonyossággal végzetes csere történt a szero-terápiai intézetben, ahol tévedésből szérum helyett méreggel oltották be a védenceket.

A leleplezés a városban óriási konsternációt keltett. A gyógszerészek egyesülete rendkívüli ülést hívott egybe, amelyen szenvedélyes hangon követelték a legszigorubb rendszabályokat a szero-terápiai intézet ellen. A közegészségügyi államtitkár maga vezeti most már a vizsgálatot és napról-napra jelentést tesz a kormánynak

Anghelescu az eléje terjesztett rendszabályokat teljes egészében jóváhagyta.

Pangrati rektoránál ma megjelentek a tanulmánygyök diákok és kérték, tegyék lehetővé az egyetemi előadásokat. Pangrati kijelentette, hogy azok a barbár jelenségek, amik az egyetemen folynak, türethetlenné teszik az állapotokat. Megtörtént az is, hogy két értelen diák, a diákleányok ruháira tintát öntöttek. Az egyetemi tanács kénytelen ragaszkodni a tegnap esí határozataihoz.

A kolozsvári egyetemen a tegnapi szavazás alapján hozott határozat értelmében, ma délelőtt újból megkezdődtek az előadások az összes fakultásokon. Ismeretes, hogy az egyetemi tanács az elmúlt héten tartott gyűlésén elhatározta, hogy amennyiben a kolozsvári diákság a sztrájk mellett foglal állást és kedden nem jelenik meg az előadásokon, úgy azonnal kiadják a husvétli vakációt és az egyetemi otthonokat bezáratja. Miután azonban, amint azt tegnap jelentettük, a kolozsvári diákok józan majoritása a sztrájk ellen nyilatkozott meg, ez urrak elért, az egyetemi tanács ma délelőtt ülést tartott, amelyen kimondta, hogy a husvétli vakáció március 27-én kezdődik és április 4-én nyer befejezést.

a nyomozásról.

Az eddigi jelentések szerint azonban Grassberger tanár kétségtelen bizonyítékot nem tudott felhozni amellett, hogy a szérum-foiók méreggel tartalmaztak volna. A tudósok közül dr. Hanz Meyer-Horst híres farmakológus állítása szerint az oltás széruma alapján véve méregből és védőanyagból áll s nincs kizárva, hogy a fioiókban kevesebb szérum és több mérgeanyag volt. Ezegymagában előidézhette a védőanyag elmérgeződését. Ezzel szemben dr. Rudolf Krausz a szero-terápiai intézet igazgatója elhárít ez intézetről minden felelősséget, mert a preparátumokat állandó ellenőrzés mellett készítik, az intézetnek nincsen más feladata, mint terjeszteni e készítményeket.

— A tengerbe zuhant egy nagy amerikai léghajó. Newyorkból jelentik: a „Ta 54“ nevű amerikai kormányozható léghajó a tengerbe zuhant. Egyelőre részletes jelentések még nem érkeztek, de valószínű, hogy a katasztrófának sok áldozata van. Az amerikai léghajózat rövid idő alatt több súlyos katasztrófa érte, úgy, hogy beavatott körök komolyan foglalkoznak a léghajók leépítésének gondolatával.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és társasági zsidóság napilapja
Szerkesztik: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
Az Uj Kelet elkkéinek utánnomását csak a larrá: „szociálistákkal engedték meg“

Az Uj Kelet fiókkiadóhivatalai és szerkesztőségei:

Aradon: Horváth János Löbl Hirlapiroda, Str. Romanului 2. (Zrinyi-u).

Oradea-Mare-Nagyváradon: Blum Zsigmond, Str. Aurel Vlaicu 51., vagy Eredévi emléktér 2. (Eryöfűzet.)

Sighetul-Marmatiel-Máramarosszigeten: Fried Miksa, Zsidó Nemzeti Szövetség.

Timisoara Temesváron: Strausz Béla, Zsidó Nemzeti Szövetség I. Mery-u. 2.

A mai naptár

Szerda

5686. Niszán 2.
1926. március 17.

— Meghalt egy híres zsidó bibliografus. Danzigban tegnap hatvankilencéves korában meghalt a legnagyobb zsidó bibliografus, Jákob Ben Jákob. A háború előtt egyike volt Oroszország vezető cionistáinak. A bolsevizmus kizavarta őt Oroszországból, úgy, hogy utolsó éveit a Danzig melletti Zoppotban töltötte.

— Vilmos excsászár Baselbe akar költözödni. Parisból jelentik: A lapok szerint az egykori német trónörökös március 7-én Baseltől azt a kérést intézte a szövetségesek kormányaihoz, engedjék meg, hogy apja, a volt német császár Doornból Baselbe költözhesse. E kérést a volt trónörökös azzal indokolja, az excsászár felesége nem bírja ki a holland klímát.

— Németországban betiltották az éhség-produkciókat. Berlinben tizenkét éhségmúvész produkálta magát az utóbbi időben. Ezek az emberek hiteles ellenőrzés mellett heteken át nem vettek magukhoz semmi táplálékot és belépődijak mellett mutogatták magukat. Ezt a produkciót a berlini rendőrség most betiltotta, éppen akkor, amikor egy író és ismert berlini konferenanszié hatvanegy rapos koplalásra vállalkozott. A rendőrség ugyan nem tiltja meg az éhezést, de nem engedi, hogy ezért a produkciót belépődijakat szedjenek. Minthogy alapszabályban véve ez volt igazi indító oka a koplalásnak, a koplaló urak lemondtak erről az élvezetről. Kérdés, most már, hogy miből fognak élni? Ugylátszik mégis koplalniok kell.

— A radon legyözi a rádiumot. Washingtonból jelentik: C. H. Biol dr. pittsburgi tanárnak évekig tartó kísérletezés után sikerült egy olyan rádium-gázát előállítani, melynek hatása szinte összehasonlíthatatlanul nagyobb, mint a rádiumé. Egy uncia, azaz 28 gram rádiumnak az ára ma kétmillió dollár. A Biol tanár által „radon“-nak elnevezett rádium gázból ugyancsak egy uncia öt milliárd dollárba kerülne. És a radon mégis győzedelmeskedik a rádium felett, mert csak kétezer-ötszázszor drágább, mint a rádium, ellenben százhatvanézerszer nagyobb az ereje. Így egybevetve az árat és az elérhető rádium-hatást, a radon végeredményében hatvanégerszer olcsóbb, mint a rádium.

— Eifogták a szumurduki gyilkost. Vasárnapi számában megírta az Uj Kelet, hogy a Kolozsvártól nem messze fekvő Szumurduk községben vérfagyasztó gyilkosság áldozata lett Bodcan Tódor, a falu cigánybandájának negyögöse. A kolozsvári ügyészséghez érkezett feljelentés alapján a vizsgálat azonnal megindult. A gyanu egy Anoné Máté nevű legényre hárult, aki egyizben már gyilkosságért évekig börtönben ült és aki izgága, összeférhetetlen ember hírében állott. A szumurduki csendőrség letartóztatta Anoné Mátét, aki bevallotta bűnét. A gyilkosság okául egy jelentéktelen ügyből kifolyólag a cigány és Anoné Máté között keletkezett ezóváltást jelölte meg. A gyilkost ma átkísérik a kolozsvári ügyészségre.

— Vilma jemet aran tónak: Vilma herceg a nap ötödik évfordulái zsidóság Keren Kajem

* A Föld tévedés k nyok tétéle 7.216.45 09

— A fr pártolnak

lentik: A d Four emir, a lázadókhöz köré, felfegy irányába. Fr tekintik és mind zok s bakben a Da tartott, hűtlé A beszüntött hogy a franc kal eláraszt nekik nemcs godtan nézt ságotat.

— A k nisztrációs

kolozsvári V perben hozot mester állott vádirat szeri trációs tisztj nak a letart ezer és pénz törvényköny tiltanak. A vádolta Vica ből kifolyóla ben tulszagos vádirat szeri két volna. is, hogy két fogházban ta huszonégy é

András és A vádolva vont gyalás folyat gadt a terh mentségül vallomások hogy Szilagy ör élelmiszer nyitást nyer fogoly 24 é

Közvetlenül igen érdekes nagy védő s vári hadbíró hogy a vác 83. gyalogez ítélte a Szilá vádolt a katonai fogh seket követ beadott felje összekapcsoló vádakkal é tatta le. B hogy a semé mitűszik a v valamint a

— A G kolozsvári M ház tapsolta darabjának, közönség jór juságuk eml japán darab ható előadás Irén és Leó mégis Dás pompás tánc elé. László kedvvel játs neplést. E Kedves volt Ödön és jobb volt, u

* Mérn vezési és váll volt Boeska

Vilma holland királynő a Keren Kajemet aranykönyvében. Hágából jelenté tudósi munkák: Vilma hollandiai királynő és férje, Hendrich herceg a napokban ünnepelték házasságuk huszonötödik évfordulóját. Ebből az alkalomból a hollandiai zsidóság az uralkodópár nevét bevezette a Keren Kajemet aranykönyvébe.

A Föld 5-ik számában nyomdatechnikai tévedés következtében a perselyadománnyok tétele Lei 16721645 helyett, csak Lei 721645 összeggel jelent meg.

A francia hű druzok egymásután át-pártolnak a főkelőkhöz. Jeruzsálemről jelentik: A druzok egyik leghatalmasabb vezére Faur emír, meghasonlott a franciákkal és át-pártolt a lázadókhöz. Faur nagy haderő: gyűjtött magához, felfegyverezte őket és felvonult Damaszkusz irányába. Francia körökben Faur lépését áralásnak tekintik és nagy megtorlást helyeztek kihatásba mind azok számára, akik hozzá csatlakoztak. Baal körében a Dandás-törzs, amely szintén a franciákkal tartott, hűtlen lett és át-pártolt a felkelőkhöz. A beszédlötték azzal indokolják ezt a fordulást, hogy a franciák örmény és cserkesz segédcsapatokkal elárastották Damaszkuszt és megengedték nekik nemcsak a szabad fosztogatást, hanem nyugtalan nézték az egymásután megújuló gyilkosságokat.

A kolozsvári katonai fogház adminisztrációs tisztjei a hadbírószék előtt. A kolozsvári VI. hadtest hadbírószéke ma igen érdekes perben hozott határozatot. Grigore Vicas törzsrőmester állott vádlotként a hadbírószék előtt, aki a vádirat szerint, mint a katonai fogház adminisztrációs tisztje, megengedte a foglyok hozzátartozóinak a letartóztatottakkal való érintkezést, élelmiszert és pénzküldemények beküldését, mit a katonai törvénykönyv paragrafusai tudvalevőleg szigorúan tiltanak. A vádirat különösen és elsősorban azzal vádolta Vicasot, hogy az ismeretes kémkedési ügyből kifolyólag letartóztatott Szilágyi Józseffel szemben tulságosan enyhe bánásmódot gyakorolt és a vádirat szerint ezért Szilágyi feleségétől pénzt is kért volna. Vádlottát továbbá Vicas Grigoret azzal is, hogy két letartóztatás alatt lévő és a katonai fogházban tartózkodó katonát, teljesen önkényesen, huszonnégy óráig szabadlábra helyezett. Bodean András és Antal János fogházöröket bünpártolással vádolva vonta felelőségre a hadbírószék. A tárgyalás folyamán Vicas Grigore törzsrőmester tagadta a terhére rótt bűncselekményeket, illetőleg mentességül jóhiszeműségét hangoztatta. A tanúvallomások alapján azonban bebizonyítást nyert, hogy Szilágyi Józsefhez a két bünpártolással vádolt bűnelmeszereket és pénzt csempészték be, bebizonyítást nyert továbbá az is, hogy Christie Radu tegnap 24 óráig illetéktelenül szabadlábon volt. Közvetlenül az ítélet kihirdetése előtt azonban igen érdekes fordulat következett be. Bretan őrnagy védő semmisségi panaszt jelentett be a kolozsvári hadbírószék illetékessége ellen, kizárva azt, hogy a vádlottak az elmúlt év augusztusában a megyeigazgató elnökségének négyhónapi fogházra börtönében a Szilágyival kapcsolatos vádak alapján. A vádlott a büntetés kitöltése után visszakerült a katonai fogházhoz, ahol azonban újabb visszaéléseket követett el. Az újabb visszaélések alapján megint feljelentés anyagát a vizsgálóbíró ezredes összekapcsolta a Szilágyi-ügyből kifolyólag emelt vádakkal és a vizsgálatot ilyen értelemben folytatta le. Bretan őrnagy védő kérte a bíróságot, hogy a semmisségi panasz alapján az ítélet kihirdetését mindaddig halassza el, míg a legfőbb semmisségi bíróság a per anyagának szétválasztását illetőleg, valamint a kompetencia kérdésében dönteni fog.

A Gésák ötvenedik előadása a kolozsvári Magyar Színházban. Majdnem telt ház tapsolta végig Sidney angol komponista híres darabjának, a Gésáknak a jubilárius előadását. A közönség jórésze olyanokból rekrutálódott, akik ifjúságuk emlékeit jöttek visszaidézni az egzotikus japán darab felújításánál. A premiérszámra sorozható előadást a különösen jól diszponált Leagyel Irén és Lövey Leó vitték, de a legtöbb tapsot mégis Dasy Jenő kapta szellemes strófiáért és pompás táncáért. Tiszser hívták vissza a lámpák elé, László Andor és Neményi Lili nem nagy kedvvel játszottak, de így is megérdemelték az ünneplést. Erényi Böske jobb volt, mint máskor. Kedves volt rövid szerepében Izsó Miklós, Réthel, i Ödön és Áldor Juliska. A zenekar a szokottnál jobb volt, ugyszintén a rendezés is.

Mérnöki hír. Noszin Mér okl. mérnök tervezési és vállalati irodáját S.r. Radu 9. sz. I. emelet (volt Boeska-utca) alá helyezte át.

Lázár Aurél interpellált a kamarában a nagyváradi választás ügyében.

(Bucuresti Bukarest, március 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara mai ülésén Lázár Aurél szóvá teszi a Nagyváradon megtartandó választás kérdését és általában a választások kérdéséről beszél. Különösnek találja, hogy a belügyminisztérium miniszteri biztost küldött Nagyváradra, hogy ott a választások ügyét felülvizsgálja. Ez a ténykedés a hatóságok kisebbségét jelenti, mivel a választásokon egy törvényszéki elnök elnököl.

Kifogásolja, hogy a nagyváradi választásokat március 29-ére tűzték ki, amikor a husvét nagybetében és a zsidó husvét előestéjén vagyunk és így ez az intézkedés egy a keresztény, mint a zsidók ünneplését sérti.

Jakobescu parasztpárti több Beszarábiában előfordult választási visszaélést tesz szóvá.

Antik képeket hamisított egy festő. Bukarestből jelentik: A rendőrség letartóztatta Bancula Octav festőt, aki ellen az a panasz, hogy antik képeket hamisított és ügynökök útján forgalomba hozta azokat. Az eddigi megállapítások szerint nagyon sok ilyen utánczott antik kép van forgalomban.

Eljegyzés. Engel Aranka Péter és Schreiber Jakab Hida jegyesek.

Be kell jelenteni a rendőrségen az összes gépjárműveket. A kolozsvári rendőrprefektúra közlekedési ügyosztálya a nagyvezérkar 120-II. számú 1926 január 26-án kiadott rendeletére hivatkozva felhívja a Kolozsmegeye és Kolozsvár város területén lévő gépjárműtulajdonosokat, hogy amennyiben eddig még nem tették meg a szükséges bejelentést, 8 napon belül jelentkezzenek a rendőrprefektúra közlekedési ügyosztályán és jelentsék be gépjárműveiket. Ugyancsak felhívja a rendőrprefektúra a megye területén lévő összes automobilalkatrészeket elárúsító üzletek tulajdonosait, hogy 8 nap alatt szolgáltatassanak be a közlekedési ügyosztályához egy pontos leltárt a raktáron lévő összes alkatrészekről és gépjármű anyagokról. Akik a felhívásnak nem tesznek eleget, a katonai rekvirálásra szóló törvény szigorának tesszik ki magukat.

Mese a kloroformos rablótámadásról. Megírta már az Uj Kelet, hogy Kertész Miklós szucsági gazdálkodó feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettes ellen, aki őt kloroformos pálinkával elaltatta és 31 ezer lej készpénzt ellopott tőle. A bünyügyi osztályon bemutatott Kertésznek néhány ilyen módszerű rablónak a fényképét és az egyikben határozottan felismerte a tettest. Az ennek alapján megindult nyomozás sikerrel járt és a bünyügyi osztály agilitása révén a tettest rövid idő alatt elfogták. A vallás azonban nagy meglepetéssel járt, mert kiderült, hogy az elfogott betörő soha életében nem látta az öreg Kertészt. Ezt Kertész is beismerte és bevallotta, hogy az egész feljelentés hazugságon alapult. Ennek alapján hatóság elleni szándékos félrevezetés miatt eljárást indítottak ellene.

Halálra ítélték egy dalmát pénzügyőrt. Dubrovnikból jelentik: Az esküdtbírószék pénteken kötél általi halálra ítélte Perkovic István volt pénzügyőrt, aki a múlt év november negyedikén Orebis községben meggyilkolta Radics Péter gazdálkodót és feleségét. Radics, aki öreg ember volt, gyakran járt látogatóba Perkovicékhoz és a pénzügyőr azt hitte, hogy az öreg viszonyt folytat feleségével. Emiatt egy éjjel Perkovic behatolt Radicsék házába és egy nagy konyhakéssel lemészárolta az öreg házaspárt. A főtárgyaláson a gyilkos beismerte bűnét és azzal védkezett, hogy a gyilkosságot féltékenységből követte el.

Junien és Chirculescu miniszter között ezután élénk vita indul arról, hogy a jelenlegi parlament alkotmányos nemzetgyűlés-e, vagy pedig csak rendes képviselőház.

Azután áttérnek a napirendre, amelyen a választójogi törvényjavaslat szerepel és amelyről Paicu Achile tart hosszú beszédet. A kamara éjjeli ülést is tart.

A szenátusban beterjesztették az Egyesült Államokkal szemben fennálló adósság rendezésére vonatkozó javaslatot. Azután megszavazták a városi telektörvényjavaslatot és a likvidált Clayton-társaság vagyonának hovatartozásáról szóló javaslatot, amely szerint a társaság vagyona Creditul Funtiar Rural kezelésébe és birtokába megy át.

Orvosi hír. Dr. Fischer Mátyás bőrgyógyász rendelkezései Calea Reg. Ferdinand 6. szám I. emelet (volt Wesselényi Miklós-utca) ismét megkezdte.

Egy francia katona minden indok nélkül megölt egy matrózt. Bordeauxból jelentik: A katonai kórházban gyilkosság történt. Ebben a kórházban a francia hadsereg minden rendű és rangú katonái közül voltak betegek. Voltak itt matrózok, indiai katonák, spahik és szenegáli vadászok. Az egyik szenegáli vadász a múlt napokban minden különösebb ok nélkül elrántotta szuronyát és két dőfessel megölte az egyik matrózt. Mikor letartóztatták és kihallgatták, egyáltalában nem tudta megindokolni, hogy miért követte el tettét. Aldozatával nem volt haragban, az őt sohasem bántotta és még csak rablógyilkosságot sem követett el, mert hiszen hozzá sem nyult a meggyilkolt értéktárgyakhoz. Ahányszor csak kérdezték tőle, hogy miért követte el tettét, csak annyit felelt: nem tudom.

Besarábiában rejtőzködött Anasztázia orosz nagyhercegnő. Bukarestből jelentik: A szigurancaának tudomására jutott, hogy a forradalom kitörése és a cári család kiirtása után Anasztázia volt orosz nagyhercegnő, aki most Berlinben él, gyermekével együtt hosszabb ideig Besarábiában tartózkodott egy orosz parasztháznál. Erélyes vizsgálatot indítottak ebben az ügyben.

Jakob Wassermann elvált a feleségétől. Jakob Wassermann, a hírneves zsidó író, aki már évek óta különváltan él feleségétől és Ausseeben él, most már bírói uton is elvált feleségétől. Annak ellenére, hogy a házasságuk között szakadás állott be, Julie Wassermann, aki maga is író, semmilyen tekintetben nem változtatta meg véleményét férjéről. Wassermann ötvenéves jubileuma alkalmából megjelenik Julie Wassermannnak is egy könyve elvált férjéről és munkásságáról. A válás anyagi részét úgy rendezték, hogy Jakob Wassermann felesége és az asszonynál élő két felnőtt leánya javára havonta huszmillió osztrák koronát folyósít. A házaspár két fiáról nem kell már gondoskodni, mert ezek önálló háztartást vezetnek. Julie Wassermann igen előkelő származású, leánya Speyer kereskedelmi tanácsosnak, aki a bécsi társadalom egyik kimagasló alakja volt.

Másfélvi börtön tejhamisításért. A bécsi Landsggericht tegnap ítélezett egy tejhamisító társaság ügyében. Anna Brunmüller és fivére, Othmar, József és Johann azzal voltak vádolva, hogy huzamosabb idő óta vízzel felhígított tejet hoztak forgalomba. A bíróság csalásban találta bűnösnek a Brunmüller családot és Anna Brunmüllert másfélévszandőre, Othmar Brunmüllert egy évre, Jozsef Brunmüllert hat hónapra ítélte el. A börtönbüntetést az ítélet havonta egyszeri böjttel és kemény fekhellyel súlyosbította.

Megnyílt

Megnyílt

Transsylvania Ernyőáruház

Cluj, Calea Regele Ferdinand (volt Wesselényi Miklós-utca) 17. szám alatt

Mielőtt ernyőt vásárolna, tekintse meg saját gyártmányu dus ernyő-raktáromat vétekkötelezettség nélkül.

Speciális ernyőáruház

Behúzásokat és mindenféle javításokat elvállalok.

KÖZGAZDASÁG

Palesztinában eltörölték az exportilletékeket A főkormányzó rendelkezésétől a kivitel fellendülését és külkereskedelmi mérleg aktívakadását várják

(Jeruzsálem, március 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) A legutóbb tapasztalt gazdasági krízis egyik igen jelentős oka a brit kormány palesztinai vámpolitikája, mely elsősorban az angol termelés érdekeit tartotta szem előtt. Mint ismeretes, ennek a vámpolitikának egyik legnagyobb áldozata volt a Bécsből áttelepített Delfiner féle hatalmas selyemgyár, amely likvidálni volt kénytelen. Az ország eminens gazdasági érdeke szempontjából óriási fontossággal bír lord Plumer főkormányzónak a napokban kiadott rendelete, mellyel a kiviteli illetékeket megszüntette. Palesztina termékei tehát ezentul mentesek az exportvám alól és így már sokkal eredményesebben vehetik fel a versenyt a külföldi árukkal. Egyedül a dohányfélék és régiségek után kell továbbra is a régi illetékeket fizetni.

Plumer főkormányzó az ez a rendelkezése feltétlenül fokozni fogja Palesztina kivitelét, általános gazdasági szempontból pedig ez az intézkedés azt jelenti, hogy Palesztina hivatalos kereskedelempolitikája csatlakozott az európai államok azon törekvéséhez, amely a vámhatárok megszüntetésére irányul. Gentrben éppen most tanácskozik a Népszövetség a kereskedelmi korlátozások teljes megszüntetéséről, amelytől a termelés fellendülése várható.

Természetes, hogy a kiviteli illetékek megszüntetését javasolni fogják a Palesztinával szomszédos gazdasági területek számára is, amiről maga az angol gyarmatügyi minisztérium gondoskodik. Ez különösen azért fontos, mert, mint ismeretes, az ország külkereskedelmi mérlege az utóbbi években passzív volt és bár ez a passzívum nem nagyjelentőségű, mert az ország fizetési mérlege aktív (a Keren Hájjeszód, a Keren Kajemet hozzájárulásai folytán, a turistaforgalom és a bevándorlási illetékek jövedelmeivel), mégis egy jó kereskedelmi mérleg sokkal egészségesebb tényezője az aktív fizetési mérlegnek. Plumer főkormányzó rendelete következtében minden bizonnyal sikerülni fog az ország kereskedelmi mérlegének passzív voltát minél hamarabb megszüntetni.

Természetes, hogy a kiviteli illetékek megszüntetését javasolni fogják a Palesztinával szomszédos gazdasági területek számára is, amiről maga az angol gyarmatügyi minisztérium gondoskodik. Ez különösen azért fontos, mert, mint ismeretes, az ország külkereskedelmi mérlege az utóbbi években passzív volt és bár ez a passzívum nem nagyjelentőségű, mert az ország fizetési mérlege aktív (a Keren Hájjeszód, a Keren Kajemet hozzájárulásai folytán, a turistaforgalom és a bevándorlási illetékek jövedelmeivel), mégis egy jó kereskedelmi mérleg sokkal egészségesebb tényezője az aktív fizetési mérlegnek. Plumer főkormányzó rendelete következtében minden bizonnyal sikerülni fog az ország kereskedelmi mérlegének passzív voltát minél hamarabb megszüntetni.

Hogyan bonyolítják le Románia és Szovjetország között a postaforgalmat. Bukarestből jelentik: A postaügyi vezérigazgatóság rendelete értelmében az Oroszországból az ország bármely helységébe érkező ajánlott levelek a főváros postahivatalába irányítandók, amelyek az elosztást illetően idevonatkozó speciális rendeletek alapján eszközlik. Azok az egyszerű levelek, amelyeket csernovitzi, kiseneyi, vagy bukaresti postahivatal lebélyezett, minden további nélkül rendeltetési helyükre juttathatók. Az illető helységek postahivatalai kötelesek elosztásukról gondoskodni. A táviratváltás a két állam között továbbra is tilos. Hasonlóképpen közli a PTT igazgatósága, hogy továbbra is rendelkezésig Szovjetországba ajánlott levelek nem adhatóak fel.

Ingyen vízum a német mintavásároknak. Bukarestből jelentik: A berlini román főkonzulátus jelentése szerint a németországi mintavásároknak teljesen díjmentes vízumokkal lehet utazni. A vásárok rendezője ugyanis panaszkodott az idegenforgalom elmaradása miatt, mire a német külügyminisztérium elrendelte, hogy a lipcei, frankfurti, breszlai, kölni és königsbergi vásároknak utazóknak a német külképviseletek minden országban díjmentes vízumot adjanak ki.

Kisösvitlik az erdélyi földgázvezetéküket. Bukarestből jelentik: Az ipari és kereskedelmi minisztériumban Buralana mérnök, az államjavakat értékesítő hivatal igazgatójára elnökelete alatt tanácskozás volt, amelyen a Solvay-művek, Torda város reprezentánsai és más földgázgyártó vállalatok képviselői is résztvettek. Az értekezlet tárgya a földgáz-energiák fokozottabb és erőteljesebb mértékű kiaknázásának kérdése volt. Ezzel kapcsolatban felmerült egy újabb energiaforrást szolgáló kompresszor felszerelésének, valamint a földgáz vezeték csőhálózat nagyobb területekre való kiterjesztésének Erdély számára gazdasági szempontból rendkívül sulyal bíró kérdése. A tanácskozásokat ma délelőtt folytatják és előre láthatólag befejezik.

A lengyel Nemzeti Bank intervenciója a zloti érdekében. Varsóból jelentik: A lengyel zloti ellen a nemzetközi pénzpiacon megindított újabb támadások ellensúlyozásául a Bank Polski az utóbbi napokban kénytelen volt energikus intervencióhoz folyamodni. Annak ellenére, hogy mértékadó lengyel pénzügyi körökben nem győzik hangsúlyozni, hogy Lengyelországban inflációról szó sincs, sőt ellenkezőleg: a pénzihiány egyre intenzívebben érezhető és dacára a lengyel Nemzeti Bank devizavásárlásainak, a zloti legutóbb 72 és zürichi jegyzése 68 ra esett. A zloti újabb esése lengyel politikai és pénzügyi körökben aggodalomra ad okot.

Javulás a nemzetközi gabonapiac. Az egész világpiac nagy idegességet és nyugtalanságot kiváltó árzuhanások után az amerikai nagy búzéken helyreállt a nyugalom, amely tövös hatását máris világszerte érezteti. Noha a mezőgazdasági helyzetet illetően a jelentések változatlanul maradtak, az amerikai terminus-forgalomban lényeges tendencia-javulás állott be és a gabonapiacot rendkívül megelégnék. Az árak állandóan javulnak és így például egyes turajfajtáknak az emelkedés tücsentet is meghaladta.

A határmenti postahivatalok külföldi csomagszállítása. A postavezérigazgatóság értesítést kapott a pénzügyminisztérium vámigazgatóságától, hogy engedélyezték a vámraktárral rendelkező határmenti postahivatalok számára külföldi érkező postacsomagok expedálását. Hasonlóképpen a vámraktárral bíró hivatalok továbbra is expedálhatni fognak olyan postacsomagokat, amelyek a feladók rendelkezési következtében rendelkezési helyüket illetően módosítást szenvedtek. A külföldre irányított postacsomagok lepostelelésének díja továbbra is két lej marad, függetlenül a csomag súlyától.

A belga nemzeti bank felemelte a kamatát. Brüsszelből jelentik: A belga Nemzeti Bank a lombard kamatát egy százalékkal, a leszámítolási kvótát egy félszázalékkal felemelte.

TŐZSDE

Március 16-án

A leji Zürichben 219 50, Párisban 11 65, Budapestban —, Bécsben —

Kolozsvár. A valutapiacra ismét élénk kereslet mutatkozik. Ennek megfelelően az árak fokozatos emelkedésben vannak. Az árfolyamok a következők:

Bécs 33 60—33 65, Prága 7 05—7 07 Budapest 296—298, Páris 8 60—8 70, Zürich 45 90—46 00, Newyork 237 75—238 00, London 11 60—11 62, Milánó 9 60—9 70.

Zürich. Zárlat: Berlin 123 65, Amszterdam 208 10, Newyork 519 62 London 2525 50, Páris 1870 00, Milánó 2082 50, Prága 1538 50, Budapest 72 80, Belgrád 9 4 50, Bukarest 219 50, Varsó 63 50, Bécs 73 20.

Bukarest. Dvizák: Páris 8 60, Berlin —, London 11 66, Newyork 237 00, Milánó 9 57, Zürich 45 80, Bécs 33 60, Prága 7 04, Budapest —

Bukarest. Valuták: Napoleon 8 75, német márká 56 00, leva 1 63, török lira 121, font sterling 1145, francia frank 8 65, svájci frank 45 50, olasz lira 9 35, drachma 2 90, dinár 415, dollár 235 50, lengyel forint 30 50, osztrák schilling 33 75, magyar korona 33 50 cseh korona 6 95, belga frank —, holland forint —.

ארטה. כשר

PENSIO

Szovátán.

Szovátán március 1-én, az István-száz évfordulója alkalmából, a főúton épült villában szigorúan orth., a legényesebb igényeket is kielégítő urispensió nyílik. Jelentkezéseket elfogad, felvilágosítással szolgál.

Dr. Krausz Józsefné főrabbiné
Dicioanma tin.

Eladó kötszövőgyári berendezés,

mely áll alant felsorolt gépekből, teljesen funkcionális legjobb állapotban, kedvező fizetési feltételekkel.

- 5 drb. 7/80-as
 - 2 drb. 8/70-es
 - 3 drb. 8/80-as
 - 3 drb. 10/80-as
 - 1 drb. 9/50-es Jaquari
 - 2 drb. 6/50-es
 - 1 drb. 6/60-as
 - 2 drb. 7/50-es
 - 3 drb. 12/60-as
 - 1 drb. 5/80-as
 - 2 drb. 6/20-as
 - 1 drb. 10/70-es
- 2 drb. motorikus spulnizógép 12—12 spindli berendezéssel.

Gépek vevőjének kiváratára rendelkezésre bocsátatik a vevők névsora, amely

évi 10-12 millió
forgalomnak felel meg. — Cim a kiadóban.

Tavaszi ujdonságok

megérkeztek

Neumann M.

férfi- és fiuruha-áruhaza
Cluj, Piața Unirii (Főter) 14

Hölgyeim! Vételkötelezettség nélkül nézzék meg

IDEAL

nőikalap üzlet ujdonságait. Selyem, szalag és szalmaalapok még soha nem létezett olcsó árért. Átalakításokat és formálásokat 48 óra alatt készítünk gyári árban.

Cluj, Calea Regolei Ferdinand 8.

Kaimar Áruforgalmi Rt.

Cluj, Str. Regina Maria 25.
Kizárólagos

borszéki ásványvízlerakati.

A legjobban felszerelt raktár mindenféle ipari cikkekben. Festék és fűszer engros és endetail. Mindankor a legolcsóbb napi árak.
Telefon interurban 4-25.

Hirdessen az Uj Keletben

SZINE

Lopretti, a gyar Színház Lopretti nevű tozó művésze. vendégtellépés ejeni egész d. rabban, ope szerepeket, k lás közben és pillanatok alatt pótól ő jelenik meg a világon olyan vethető ez, hog az elválteli p A színész galatu vigját este fal 8 óra magyar fordító gató rendezésé olyan ambició játéka, amely szezonban. Po Erzs, Merai Mihályfi játszó

Szerda 7-kor: na: Lop lépése (M mier-bérl Szerda 10 kor vára dra zatszám Csütörtökön 7 nyi, Lás N-pibérl Csütörtökön fél művész f műsorral rozzatszám

Pénteken 8-kor szor). Ut lépése új árákkal. Szombat d. u. helyárak. Szombat fél 8-k Poor Lili Premierb Szombaton fél művész f műsorral. rozzat 298

Vasárnap d. e. natinpe zenetozze jainak kö Sorozat 2 Vasárnap d. u. Neményi, tott helyá Vasárnap d. u. Liliyel é Rendes he Vasárnap este Utána: I esufallépés vel. (Mérs let 90 sa. Héttő: A szinés dr. fellépés zatezám 30

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

és színházi iroda közleményei

Lopretti, a világhírű átváltó művész a Magyar Színházban. Hatalmas platók hirdetik Lopretti nevét, aki ma Európa legnagyobb átváltó művésze. Szerda este 7 órakor kezdi meg vendégteljesítését a bizonyos, hogy bámulat a fogja a régi egész Kolozsvár közönségét. Három színárabban, operettben, drámaiban játssza az összes szerepeket, különböző zeneszerzőket irányít, dirigál, közben és mindvégignek maszkját ölti a szerepek alatt. Előző varietét, orféumot, színházat pótoló egyedül a mintegy 120 változásban jelenik meg a közönség előtt. Loprettinek az egész világon olyan hatalmas sikere volt, hogy biztossá tehető az, hogy a magyar színház előadásai máris az első helyen kapják majd a jutalmakat.

A színésznő, Bouquet és Armand finom hangulatú előadások a bemutatása lesz szombaton este 8 órakor a magyar színházban. Szép Erő magyar történetében kerül színpadra. Nálunk az igazán rendezésében már régen folynak a próbák és nagyon szívesen készülnek a szerepekre erre a vigaszra, amilyenre szinte alig volt példa ebben a színházban. Poor Lili, Dr. Janovics Jenő, K. Tóth Ernő, Méri László, Cselle, Kemény, Homokay, Mihályi társaság a vezetőszerepeket.

Magyar Színház műsora

Szerda 7-kor: Hőstenor (Wadekind-premier). Utána: Lopretti olasz átváltóművész első fellépése (Mérésékeltlen emelt helyárakkal. Premierbérlet 44 sz. Sorozatszám 291)

Szerda 10-kor: Tavas vendéjátéka: Cánd is i. (Emelt helyárak. Sorozatszám 292)

Szerda este 7-kor: Alexandra (Károcsy Neményi, László, Ithászsal. Rendes helyárak. Napi bérlet 88 sz. B. Sorozat 293)

Szombat délután 11-kor: Lopretti olasz átváltóművész fellépése egész estét betöltő teljes műsossal (Mérésékeltlen emelt helyárak. Sorozatszám 294)

Pénteken 8-kor: Modern lányok (Ujdonság, 3-adszor). Utána: Lopretti átváltó művész fellépése új műsossal (Mérésékeltlen emelt helyárakkal. Napi bérlet 89 sz. A. Sorozat 295)

Szombat délután 4-kor: Három a kis lány (Mérésékelt helyárak. Sorozat 296)

Szombat este 8-kor: A színésznő (Ujdonság, először Poor Lili és Janovics Jenő dr. fellépésével. Premierbérlet 45 sz. Sorozat 297)

Szombat délután 11-kor: Lopretti olasz átváltóművész fellépése, egész estét betöltő teljes műsossal. (Mérésékeltlen emelt helyárak. Sorozat 298)

Vasárnap délután 11-kor: KKASE műsoros tornánapp: (Tordai Ari művelők, Magyar zeneintézmény és a Magyar Színház tagjainak közreműködésével. Rendes helyárak. Sorozat 299)

Vasárnap délután 3-kor: Orlov (Lengyel Irén, Neményi, László, Ithász Aladárrel. Leszállított helyárakkal. Sorozat 300)

Vasárnap délután 6-kor: A színésznő (2-odszor, Poor Lilivel és Janovics Jenő dr. fellépésével. Rendes helyárak. Sorozat 301)

Vasárnap este háromnegyed 9-kor: Hittantanár. Utána: Lopretti olasz átváltóművész bemutatása teljes műsossal és önéleplezésével (Mérésékeltlen emelt helyárak. Napi bérlet 90 sz. B. Sorozat 302)

Hétfő: A színésznő (Poor Lili és Janovics Jenő dr. fellépésével. Napi bérlet 91 sz. A. Sorozatszám 303)

Kedd: Gésák — 7-kor. Külön is felhívjuk a közönség figyelmét arra, hogy a keddi előadás pont 7-kor kezdődik.

Elián

Cluj-Kolozsvár.

Telefon interurban 10-26. — Urban 1-70.

Ajánlja לך משה

borait,

szilva- és saját főzésű tisztított *sepró-*

pálinkáit.

Különlegességei:

Ménosi vöröses és

valamint *Rizling, Leányka* és *Erdély-hegyaljai*, ismert minőségű *Roulandi* kóser fajborok,

melik מודא אונדער אונדער פלוגע-יעה אונד אונד.

Van szerencsém a né. közönség b. tudomására hozni, hogy a *Stein Samu* által vezetett fióküzletemben (Calea Reg. Ferdinand 33)

Kapható lesz valódi

„Palesztina“-i

karmelhegyi **bor**

”ין כשר לחג הפסח מארץ ישראל מודא הברמל

Héber felirású címke!

Vidéki viszonteladókknak árkedvezmény!

ELIAN, CLUJ

Kereskedők figyelmébe!

butorszövetek, szőnyegek, ágygarntárk, hencsertakarók, gyári árban **Back Bernátnál, Oradea-Mare** Iata Regina Maria 1. sz. szereznek be. **Telefon 9-55**

Telefon: 2-28, 10-47

SZÉP NYOMTATVÁNY A LEGJOBB REKLÁM

Kadima=nyomda

Cluj, Strada Baron L. Pop No. 10

Készülnek

Könyvek, füzetek, lapok, folyóiratok, zárszámadások és mindennemű bank és kereskedelmi nyomtatványok, díszes és művészies kivitelű levelepapírok, báli és esküvői meghívók, cégkártyák, névjegyek stb.

Erdély legmodernebb betűanyaggal felszerelt nyomdája

Kérjen ajánlatot

Telefon 446

SINGER
Piața Reg. Ferdinand 66. (Főút)
Tárgya-Műve

Sifonfejgyár

és nikkelező telep. Szikvizes és kracherlis füvek, valamint mindenféle gumik gyári ráttára. Üvegvédés. Régi fejek átöntése a legelőnyösebb árban.

Husvétí fűszerárak

citrom, narancs, szilva, csokoládé, paprika, bors, gyömbér, ecetsav, cukor, kávé stb. kapható:

LÉB Fivéreknél,
Cluj. — Telefon 471.

KRIEGNER-féle

Reparator

köszvény, csusz, hűlés ellen. Minden gyógyszer-tárban kapható. Ár 60 lei.

Próbálja

meg egy időn át a mos-

tani reggelijét felcserélni olyan kávéval, amelyhez valódi **Franc-k-kavépotlét** kever. Ha a szemes kávé drágálja, főzze egyedül a **Franc-k-kavépotlét**, minden más pótkávé hozzáadása nélkül. Ha ezt tejjel keveri, kevés költségbe kerülő, jó ízű, erős és tápláló italt kap.

Enrilo

Ki akar

érettségizni!

Összevont magánvizsgát tenr! Teljes anyagi felelősséggel előkészít a **Galgózi Tanintézet** Budapest, VII. Mária Terézia tér 8 sz. III. 22.

árcius 17
O
ván-szá ló-
ban szigo-
ket is hi
ésakat el-
ál
abbiné
ári
s,
teljesen
vező fze-
60-as
50-cs
2/60-as
80-as
20-as
0/70-es
spindli be-
delkezé-
amely
llió
kisdoban.
ok
M.
uháza
ér) 14
ség nél-
meg
L
szalag és
ett olcsó
t 48 óra
and 8.
i RL
a 25.
akat.
féle ipari
s és en-
pi árak.
25.
letben

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszórtól és négy szó 3 lej, vastagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Állás-keresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Figyelem! Figyelem!

כשר. ארמ. כשר. élettermemet

megnagyobbítja és ujjonnan átalakítja 100 személy részére megnyitottam. Lakodalmak és bankettek rendezését juttatásom vállalom. **Öz. GROSZ ADOLFÉ, Oradea,** Str. Nicola Jor. a (Zs. út) 10 szám.

Fokhagyma és dughagyma mélyen leszállított rban eladó Kleis Vilmos kertészeten, Satamara, 825

Jó gyártmányú, rövid zongorát, vagy pianinót veszek. Cim a kiadóban.

10-12 drb. Üzemben levő ecetes ká at sür és megvételre keresek. Salzberger ecetgyáros, Oradea, Tache Ione cu 59. 812

Zongora, pianino új, vagy használt kapható. Hangolást, javítást, szállítás, összekészít Triska Cluj, Strada Saguna 14.

Kiadó Egy szoba bútoros vagy úresen, esetleg konyha használatra. Erdőaládi N-gyszemes u. 16, ajtó 5. 826

Egy jó házból való fiú bűnkereskedő tanulónak fizetéssel felvétetik azonnalra. Cim a kiadóban.

Megbízható önálló órásegéd ki a három nyelvet bírja, állást keres szombat megtartásával. Cim: Rosenfeld Mór, Rodnaveche. 827

Egy 4 csöves, alig használt, jókarban levő sörlejtőgép eladó. Karpf Henrik, Diebszentmárton

Elvesztett a Ma'om-utcától a Fellegvári utig terjedő úton egy darab női fél lacecipő. Becsületes megtalálóját kereték, hogy juttassa a Bóripari Munkások Termelő Szövetkezetébe, Malom-utca 18 szám.

Keresek azonnali beépítésre fűszerüzletben jártas, 16-17 éves fiatal embert Goldstein Davi, Albesti, Sighisoara mellett. 87

Két urilány lakást és teljes ellátást kaphat zsidó családnál a Főter 16. emeleten Cim a kiadóban.

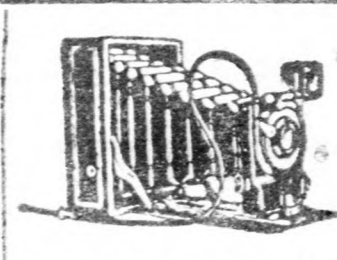
Bányázós legfontosabb a... zománc cipő lea... katoz ke e... C i n a kiadóban.

Fiatalember gépirót vagy gyakoronki állást keres. Háznál tanítana **חברת** **עברית** **עברית**. Ajánlatokat "Aprilis 15" jellege alatt a kiadóba kér. 813

I. Müllner zongora, kitűnő állapotban, olcsó áron eladó. Klein, Malom-utca 7. emelet.

Ha olcsón és jól akar főzni, vegyen dr. Szentpéteriné féle szakácskönyvet, amely az összes zöldségtől és gyümölcsök beüzemeléséig, továbbá a legkülönfélébb ételek gazdaságos előállítását tartalmazza, eddig már 25,000 péld. van forgalomban. Kapható az UJ KELET könyvostályában és Fűsz J. könyvkiadónál, Torda.

Redonyós kis iratszekrényt megvételre keresek. Cim: Az Uj Kelet kiadóhivatala

Vidéki amatőr fényképezők kérjenek argegyzékot **POLITZER** fotóáruháztól Carei-Mare, Vidéki székfűtés. Alapítotott 1896.

1926 jan.-febr. könyvujdonságok

Ady-könyv (Amicus kiadás) I.	220
Balsac: Nőtlen ember otthona	264
Brocchia: Szívem szerint	212
Csillag: Zsidó anekdoták kinosesháza ..	200
Csehov: A koldus	141
Dekobra: A hálókocsi a nygala	230
G. David Margit: A szerelmek városa ..	150
Dumas: A három testőr	
I. A három testőr	1200
II. Husz év múlva	225
III. Brazelome Vicomte	250
IV. Azellone Vicomte	270
— A király a verpadon	300
— A Monsoreau hölgy	220
— Páris mohikánj i	176
— Király és bolondja	15
Gergely Sántor: Achrem tickó	1
Herzog Rud lf: Az élet dala	15
G. Miklós Iona: Viola	15
Csermely Gyula: Adieu Madam	250
Ferró Pál: Kü önös tüzek	300
Gottberg: A fehér kastély	550
G. H. Bul: A titokzatos villa	282
France: A Föld élete	200
— " (kötve)	340
Günther: A szent meg a rajongója I-II	484
Gogoly: Mirgorod I-II	375
Kuprin: Moloch	220
— Jama	220
Ludvig Emil: Napoeon (610 lap)	132
Jack London: Jack London élete	132
Jack London: A nagy ház asszonykaja	110
— Az éceklő kutya	88
Lagerlöf: He ga. Marianna	132
— A császár	311
Lengyel Mányhét: Mária	88
Maupassant: Egy élet	132
Courths Mahler: Bo' dog akarok lenni..	
— Az ig zi szerelem	132

Kaphatók az

Uj Kelet könyvostályában, utánvéttel vagy a pénz előzetes beküldése mellett

A legjobb cipőkrém

Kérje mindenütt.

Raktár: Bucuresti, Str. Ana Davila No 1.

Használjunk kizárólag

PLANTOL

legjobb bővengyzsír, mert ez tisztá, egészséges és kiadós!

Főtisztelő Fuchs Benjámín nagyváradi főrabbi felügyelete alatt készült, szigorúan ortodox rituális előírás szerint.

Képvisei: **HARTIG & HIENZ Cluj** Str. Julio Maudu 8. Telefon 1-18.

Rézarmaturák

viz, gáz és gőzhöz, valamint nickelezett sárgaréz toailette cikkek gyári lerakata.

ELECTROHIDRO

Vadász & Comp

műszaki vállalata — Cluj

Calea Regele Ferdinand 65.

Telefon 3-84.

Mégis csak legjobb a készeülkül

„IDEAL“

borotváló por mely az ország területén higienia

szemponthól a legjobban alisan ert borotváló szer az arot nem marja kellemes hatást hagy utána. — Ovakoijunk az **Mindenütt kapható.** Tartalmas utáztotkól Csak az „IDEAL“ Egyedüli készítője: felirásu a vándódi

Reszling József fodrasz Cluj, Calea Reg. Ferdinand 30.

Sighetul-Mara a telei egyedárusítója **Glanzman Adolf** illatszertár **Str. Bogdan Voda 40**

„תורה עם דרך ארץ“

Zsidó Testvérek!

A kor nevelési követelményei szemelött tartásával egyesületet létesítettünk Braun Henrik főrabbi ur és a legnagyobb ortodox tekintélyek erkölcsi támogatásával. Az egyesület célja a chéderből kikerült ifjúságot — főleg árvákat — a talmudi továbbképzés és a hagyományos zsidó nevelés mellett ipari pályára előkészíteni. Szabó- és műasztalos-műhelyeink már üzemben vannak.

Lépjetek be a „תורה עם דרך ארץ“ egyesületbe alapító, vagy rendes tagnak! Aki igazi zsidónak akarja látni a produktív jövő generációt, az minden eszközzel tartozik támogatni ezt az intézményt.

Iclodul-Mare Jud. Solnoc-Doboca **Leopold Rosmann** egyleti elnök

Ursus-Extra

világos sörkülönlegesség mindenütt kapható.

CZELL-Sörfözde, Kolozsvár-Monostor

Köszönetnyilvánítás a... Z. szomszédok Cluj, Strada Saguna, P. (vált. Szomszédok) 10 szám.

Szerkesztőség hivatal és... Kolozsvár... L. Pong... Szerk. és... 977, 228 és... Sz. N. Sz. — Egy szám ára... és vidéken... Bukarestben —

1926 Csütörtök

a vég

A német szennázációs nyil ország mellett szerelmese, egy ségeinek s a hóga a politik lácskat nem k határozják me kialakításában esztönöknek, a vlna felkutat roknak is.

Általában jellegzetesebb esztítani a szociális tözcsd s nem retten sem, hogy kell meg hivi elő pitani, hogy közö került: radalom malo ponta leőrölne des hiten feléj

A már már szövetkezésre rácia hveinek szakát kellene, ráciának éppe volna, amely a nak karakterét szétforgácsolód hullás, amely t ziót és egyre t fellátkerekedésé

Elmult az i ban közönséges okvetetlenkedő dat nélkül tör fel. Tényeket áramlatokat str lehet. A szélső ma már jelszav legkönnyebben használja fel, ar nagyon is öntu számára jelentő

Az antikapital szélsőségessen n egy szintetikus árvanlatoknak, mint balirányb demokrácia csa promisszumra hozni, köldöt gyakorlatban s ként azt a jele ségi komédia i

A ma demo ténykedéseiben mutatni: közép félmegoldásoka jelentenek töké ják a jelent és jövendőt illető beteg. Politikai már kivénült os juk különböző koncepciót, néha azonban puszt végletek diktat rort hirdetik v nek fekete ka nalista önzés és hurcolják.

Aki nyilt s ban lefolyó po